

wroclaw.pl

Pastelowy Wrocław

Zobacz, jakie budynki znajdziesz na plakatach i pocztówkach Małwy Domaradzkiej.

str. 13

ISSN: 2719-7948

BEZPŁATNY BIULETYN INFORMACYJNY URZĘDU MIEJSKIEGO WROCŁAWIA

NR 35 (148), 13-19.09.2023

WYDRUKOWANO NA PAPIERZE EKOLOGICZNYM

str. 10-11

Ekojazda po mieście

Ślężoujście utrzyma w ryzach Ługowinę

Skończyła się przebudowa ulicy Ślężoujście. Z tej okazji 17 września obędzie się piknik osiedlowy dla mieszkańców Maślic i Praczu Odrzańskich.

str. 6

Zielona rewolucja na placu Nowy Targ

Wiosną odkrywamy nową zieloną przestrzeń. Zamiast betonu, na plac Nowy Targ trafi ponad 63 tysiące roślin. Wkrótce ruszą prace.

str. 7

Мешкай у Вроцлаві-навчайся в Україні

Продовжено набір на навчання для підлітків віком 13-18 років, які навчаються онлайн в Україні та проживають у Вроцлаві!

c. 18

BĄDŹ NA BIEŻĄCO. ZAWSZE AKTUALNE INFORMACJE NA WWW.WROCLAW.PL

Szanowni Państwo,

wspominałem niejednokrotnie, że koniec wakacji szkolnych, to bynajmniej nie czas końca ogłaszania nowych inwestycji i zapowiadania kolejnych projektów. Wrocław nie wyhamowuje i staramy się, aby nowe projekty dotyczyły różnych obszarów życia w każdej skali – od podwórek i osiedli, po ogólnomiejski transport.

W tym numerze biuletynu przeczytacie Państwo o jednym z symbolicznych projektów – choć przyniesie nam też konkretną korzyść. Zależy mi na nim szczególnie, bo wskaże on kierunek rozwoju miasta. A będzie to zielony kierunek. Myślę tu o za zielenieniu placu Nowy Targ. Betonowa koncepcja ułożona nad podziemnym parkingiem zamieni się wkrótce w zielony skwer.

Pozbędziemy się z serca miasta pustyni, a wprowadzimy tam pewien symbol wrocławskiego myślenia o przyszłości. Mam nadzieję, że już wiosną przyszłego roku będziemy mogli przechaźać się placem wśród zieleni. To także historyczna zmiana, bo jak pamiętamy założenie to zawsze miało charakter placowy. Dziś, gdy ta miastotwórcza funkcja przeniosła się do sklepów i galerii możemy nadać placowi wymiar rekreacyjny, co nie oznacza, że nie znajdzie się tam miejsce choćby dla ulubionych przez niektórych food trucków.

Piszemy też dzisiaj o innym wymiarze ekologicznego myślenia – to zapowiedź tygodnia zrównoważonej mobilności, a więc takiego planowania swoich podróży, aby były jak najefektywniejsze przy jak najmniejszej szkodzi dla środowiska. Cza-

mi potrzebujemy samochodu, ale dzięki nowym inwestycjom dużo łatwiej nam korzystać teraz z komunikacji miejskiej czy z roweru, nie zapominamy też o spacerowiczach, naprawiając chodniki. Każdy z tych wymiarów jest ważny i w jakimś zakresie potrzebny, i dla każdego z nich znajdzie się we Wrocławiu miejsce.

Musimy kontynuować nasze myślenie o Wrocławiu, jako o mieście wspólnym, ale też o wspólnej odpowiedzialności – także za jego ekologiczną, zieloną przyszłość.

Jacek Sutryk
prezydent Wrocławia

POGODA

						
CZW. 14.09	PT. 15.09	SOB. 16.09	ND. 17.09	PN. 18.09	WT. 19.09	ŚR. 20.09
21°C	23°C	24°C	25°C	27°C	22°C	22°C

KARTKA
Z KALENDARZA

• 14 września 2021 •

najwyższy budynek we Wrocławiu – Sky Tower został sprzedany za 84,24 mln euro

• 15 września 1967 •

odbyła się premiera filmu „Sami swoi” kręconego pod Wrocławiem

• 16 września 2016 •

otwarto Centrum Historii Zajezdnia przy ul. Grabiszyńskiej

RYNEK KAPELUSZY! RUSZYŁY DNI SENIORA

Były kapelusze kwiatowe, owocowe, kowbojskie i wiele innych. W piątek, 8 września, przez wrocławski Rynek przeszedł Marsz Kapeluszy, który co roku przyciąga tysiące seniorów w oryginalnych stylizacjach. W ten radosny sposób najstarsi wrocławianie tradycyjnie zainaugurowali Dni Seniora. A to bardzo ważne święto! – To okazja do uhonorowania ludzi, którzy wnieśli ogromny wkład w naszą społeczność, mając za sobą długą i barwną historię życia. To chwila, w której młodsze pokolenia mogą się uczyć od seniorów, czerpiąc z ich mądrości i doświadczenia – mówił Robert Pawliszko, zastępca dyrektora Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego. W tym roku w programie Dni Seniora jest prawie 200 różnych atrakcji! To między innymi: warsztaty, konkursy, spotkania, festyny i bezpłatne badania. **Cały program wydarzeń na stronie www.seniorzy.wroclaw.pl.**

O Wrocławiu na Forum Ekonomicznym

Wrocław to miejsce, w którym znakomicie czują się firmy nowych technologii, ale otwarte na wszystkie branże. Aby dobrze się tu żyło, nie tylko rynek pracy musi być ciekawy – samo miasto musi być przyjazne, zielone, oferować różne formy spędzania czasu wolnego.

Bartosz Chochołowski

To niektóre wnioski z dyskusji „Digital co-creation jako model budowania elastycznej strategii miejskiej” toczącej się w Karpaczu podczas XXXII Forum Ekonomicznego (5-7 września).

Ważna rola edukacji

Paneliści podkreślali rolę edukacji. Nie tylko po to, aby korzystać z cyfrowych udogodnień, odnaleźć się na rynku pracy, ale również w tym celu, aby się nie bać. Problemem dużych miast jest opór przed zmianami. Żadne smart city nie pomoże, jeśli inwestycje będą napotykać na opór mieszkańców. Każdy ich chce, ale...

– Obserwujemy geometryczny wzrost partycypacji. Przy różnych przedsięwzięciach, niezależnie, czy to instalacja do przetwarzania odpadów, czy nowa antena, jest grupa ludzi, która się boi. Boi się zmian. Miasto, takie jak Wrocław, które się rozwija, potrzebuje inwestycji. Każdy chciałby mieć dobry zasięg, ultraszybki internet, ale nie chce mieć masztu w swoim pobliżu. Chciałby mieć blisko szkołę, aby dziecko mogło szybko dojść, ale tak trzy przecznice dalej, aby nie mieć hałasu. I tramwaj blisko, ale żeby był cichy. To są sprzeczności nie do pogodzenia. Tylko edukacja, i to od wczesnego wieku, daje możliwość nie tylko

Jakub Mazur, wiceprezydent Wrocławia (w środku), podczas dyskusji o budowaniu strategii miejskiej

przygotowywania odpowiednich kadr, ale również zrozumienia, odpowiedzialnego współistnienia, każdy z nas musi się troszkę posunąć – mówił Jakub Mazur, wiceprezydent Wrocławia.

Nagrody Prezydenta

Od dwóch lat, w czasie uroczystej gali na Forum Ekonomicznym w Karpaczu, prezydent Wrocławia nagradza przedsiębiorstwa odpowiedzialne społecznie. W tym roku wyróżnienia otrzymały: **BASF**, za zaangażowanie się we współpra-

cę ze środowiskiem naukowym i rozwój kultury równości we Wrocławiu; **Grupa Selenia**, bardzo aktywna ze swoją pomocą w czasie pandemii, dziś kojarzy nam się także z zielonym Wrocławiem i zaangażowaniem w zasadzenie Lasu Osobowickiego; **bank New York Mellon** za program wolontariatu pracowniczego na rzecz sąsiedzkich społeczności. Natomiast Wrocław został wyróżniony w rankingu Dealroom, w którym otrzymał tytuł „wschodzącej gwiazdy hubów technologicznych” zajmując 1. miejsce w Polsce, 2.

w Europie oraz 8. na świecie. Podczas premiery raportu Polskie start-upy, Wrocław otrzymał miano Startupowej Stolicy Polski.

W ostatnich latach przy udziale Agencji Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej zrealizowanych zostało ponad 260 projektów FDI (bezpośrednich inwestycji zagranicznych), dzięki temu powstało ponad 130 tys. nowych miejsc pracy na terenie aglomeracji. W 2023 roku zaufało Wrocławowi kolejnych 15 inwestorów, co przyniosło 5,5 tys. nowych miejsc pracy.

Nowy prezes WKS Śląsk Wrocław

Na posiedzeniu Rady Nadzorczej WKS Śląsk Wrocław

SA zapadła decyzja o powołaniu Patryka Załęcznego na stanowisko prezesa zarządu piłkarskiego Śląska. Jednocześnie zakończyła się delegacja przewodniczącego Rady Nadzorczej Macieja Potockiego do czasowego pełnienia funkcji prezesa. Załączny przez ostatnie tygodnie w Śląsku Wrocław stał na czele połączonych działów marketingu i sprzedaży oraz komunikacji. W tym czasie nastąpiła zauważalna poprawa jakości bezpośredniej komunikacji klubu z kibicami, wzmocniona szeregiem dobrze odbieranych akcji promujących wydarzenia sportowe z udziałem drużyn Śląska.

Zmiana siedziby

Zespół Realizacji Zadań Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej, który działał w pomieszczeniach Zespołu Szkół nr 18 przy ul. Młodych Techników 58, teraz ma siedzibę przy ul. Wysokiej 6 (dawna siedziba Straży Miejskiej, budynek miejski). Zespół zajmuje się m.in. promowaniem rodzicielstwa zastępczego, poszukiwaniem, szkoleniem i wspieraniem rodzin zastępczych, zapewnia pomoc osobom sprawującym pieczę zastępczą.

Bezpłatne badania

Dolnośląska Fundacja Alzheimerowska zaprasza seniorów na bezpłatne badania pamięci. Oferuje też bezpłatne konsultacje dla opiekunów osób z chorobami otępiennymi, zarówno w formie zdalnej, jak i stacjonarnej. Badania i konsultacje odbywają się we Wrocławskim Centrum Alzheimerowskim przy ul. Sikorskiego 7G we Wrocławiu. Aby zapisać się, wystarczy zadzwonić pod numer 533 260 085 lub napisać mejla: kontakt@alzheimer.wroclaw.pl. Projekt będzie trwał do końca 2023 r.

Wniosek o paszport złożysz w Magnolii

– Centrum Obsługi Mieszkańca rozszerza działalność. Od wtorku wniosek o paszport złożysz nie tylko w Dolnośląskim Urzędzie Wojewódzkim, ale również w Centrum Handlowym Magnolia Park przy ul. Legnickiej 58 – zachęca Jacek Sutryk, prezydent Wrocławia.

Magdalena Pasiewicz

Centrum Obsługi Mieszkańca w Magnolia Park to filia wrocławskiego Urzędu Miejskiego Wrocławia. Na miejscu czeka 29 stanowisk, przy których mieszkańcy Wrocławia mogą załatwić następujące sprawy: prawo jazdy, dowód osobisty, rejestrację samochodu, sprawy meldunkowe.

11 września w Centrum Obsługi Mieszkańca VI w CH Magno-

lia Park (na pierwszym piętrze) został uruchomiony Terenowy Punkt Paszportowy wspomagający pracę Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego. W punkcie czynne będą dwa stanowiska paszportowe w godz. 9-18 od poniedziałku do piątku. Można tam złożyć wniosek o wyrobienie paszportu po wcześniejszym umówieniu wizyty. Należy zarejestrować się na stronie internetowej: **bez-kolejki.um.wroc.pl**. W soboty punkt jest nieczynny.

Tak dużego centrum obsługi nie ma w żadnym innym polskim mieście

Na wyzwania cywilizacji? Lekarz po politechnice

60 studentów rozpocznie w październiku naukę na kierunku lekarskim na Wydziale Medycznym Politechniki Wrocławskiej. Chętnych było 27 razy więcej. Uczelnia swój kierunek otworzyła uroczyscie 4 września. Najpierw było oprowadzanie po budynku C-20 przy ul. Hoene-Wrońskiego, później spotkanie z profesorami.

Blazej Organisty

– Po dwóch latach starań i pokonaniu wielu przeszkód dziś celebrujemy rok akademicki z nowym Wydziałem Medycznym. Stworzy go nie tylko doskonała kadra i nowoczesne laboratoria, ale również znakomici studenci. Z wielkim optymizmem otwieramy kolejny rozdział w historii naszej uczelni – prof. Arkadiusz Wójs, rektor Politechniki Wrocławskiej

Praktyki w szpitalach

Politechnika nawiązała współpracę z 7 szpitalami i z centrum medycznym Dolmed z ul. Legnickiej. – Kładziemy duży nacisk na kształcenie studentów w sensie praktycznym i to nas będzie wyróżniało. Od pierwszego semestru będą mieli kontakt z pacjentami – zapowiada prof. Tadeusz Więckowski z Wydziału Informatyki i Telekomunikacji PWr. – Stawiamy na nowoczesność, dlatego mamy centrum technologii medycznych. W tej chwili trwa jego wyposażanie w aparaturę i sprzęt. Jesteśmy gotowi na prowadzenie zajęć – stwierdza.

Na inauguracji był także prof. Dariusz Jagielski, p.o. dziekan Wydziału Medycznego PWr i kar-

Prof. Iwona Hołowacz z Wydziału Lekarskiego Politechniki Wrocławskiej – w nowej pracowni w budynku C-20

diolog z wrocławskiego szpitala wojkowego z ul. Weigla. – Olbrzymie wydarzenie dla Politechniki Wrocławskiej i dla świata medycznego – podkreśla.

Z punktu widzenia prof. Jagielskiego, ważne jest to, że studenci będą uczyli się leczenia ludzi w kilku ośrodkach, co da im sze-

roki wachlarz doświadczeń. – To pozwoli im poznać różnego rodzaju zwyczaje, praktyki komunikowania się z pacjentami, ale też z personelem medycznym. Innego rodzaju sposoby zarządzania oddziałami, klinikami – wylicza kardiolog. – Dzięki temu będą znacznie lepiej przygotowani do uprawiania zawodu lekarza

zaraz po skończeniu studiów – przewiduje.

27 kandydatów na 1 miejsce

Kierunek lekarski okazał się najpopularniejszy w tym roku na politechnice, mimo że nabór rozpoczął się najpóźniej. Zgłosiło się 1600 chętnych, co daje 27

kandydatów na miejsce. Rektor Wójs przyznaje, że 60 przyjętych osób to stosunkowo mało, żeby stworzyć społeczność studencką, ale na początek jest to odpowiednia liczba. – Na razie nie więcej, dlatego że w medycynie krytyczna jest jakość kształcenia – tłumaczy rektor Wójs. – Nie możemy sobie pozwolić, żeby uczyć gorzej czy mniej wiarygodnie niż renomowane uczelnie medyczne. Z czasem na pewno pojawi się szersza oferta dydaktyczna i zwiększenie rekrutacji.

Utworzenie Wydziału Medycznego jest pierwszym etapem realizacji dużego przedsięwzięcia, jakim jest wdrożenie nowej strategii rozwoju uczelni jako interdyscyplinarnego ośrodka technologicznego. – Bierzemy przykład z wielkich politechnik europejskich i amerykańskich – tłumaczy prof. Więckowski. – Ze względu na oczekiwania społeczne względem wszystkich akademii, politechniki mają zajmować się większymi wyzwaniami cywilizacyjnymi, które zwykle są interdyscyplinarne. Tak dzieje się na uczelniach technicznych na świecie, które mają największy wkład w rozwój cywilizacji, gospodarki, jakości życia – wskazuje naukowiec.

WroCHEF od smacznego wegedania poszukiwany

WroCHEF powraca. W konkursie mogą wziąć udział uczniowie szkół podstawowych i średnich. Wystarczy stworzyć przepis na roślinne danie. Nagroda to gotowanie pod okiem mistrzów.

Redakcja

Stwórz przepis na danie roślinne, nagraj filmik, jak je przyrządzasz i wygraj możliwość gotowania pod okiem wrocławskich szefów kuchni.

– Chcemy promować w ten sposób zdrowy styl życia i dietę roślinną, opartą na produktach lokalnych i sezonowych. Ważnym aspektem jest również niemarnowanie żywności, elementem dań mogą być przecież również resztki jedzenia – mówi Małgorzata Brykarz, dyrektorka Wydziału Klimatu i Energii UMW.

Zgłoszenia można wysyłać do 26.09. Najciekawsze przepisy wy-

bierze komisja złożona z przedstawicieli Urzędu Miejskiego Wrocławia, restauracji (Przystań Tu, Umami, VEGA, Bernard, Vivere Italiano, Tarasowa) i wrocławskiej edukacji.

Jak zgłosić się do konkursu?

1. Stworzyć przepis na danie roślinne.
2. Nagrać filmik, jak je gotujesz. Mogą być też prace plastyczne.
3. Wysłać swoje dzieło przez formularz: wroc.city/wrochef.

Spośród wszystkich zgłoszeń wyłonionych zostanie 6 laureatów – 3 z SP i 3 ze szkół średnich. Laureaci w nagrodę będą mieli szansę do-

skonać swoje umiejętności kulinarne pod okiem wrocławskich szefów kuchni i podnieść swoje umiejętności na warsztatach, które poprowadzą Kasia Daniłowicz – zwyciężczyni 4. edycji Top Chef, i Natalia Gmyrek, finalistka 6. edycji programu MasterChef.

W 2022 r. laureatami 1. edycji WroCHEF-a zostali: Maja Podgórska (stek z kalafiora), Filip Barankiewicz (uczta dyniowo-grzybowa), Dymitry Miadzedzeu (pieczone dynie nadziewane warzywami).

Konkurs WroCHEF organizowany jest przez Urząd Miejski Wrocławia w ramach projektu FoodSHI-FT2030, finansowanego z programu UE „Horyzont”.

Jeśli potrafisz mówić, potrafisz też śpiewać

Witold Kozłowski i Marzena Motyl są instruktorami emisji głosu. O prowadzonych przez nich warsztatach zrobiło się głośno za sprawą reportażu opublikowanego przez onet. Wrocławianie od 27 lat uczą bowiem białego śpiewu. Czyli właściwie, czego – dowiaduje się Maciej Wołodko.

Nie będzie chyba przesadą, jeśli powiemy, że wiele osób wstydzi się śpiewać. Fenomen waszych warsztatów tkwi w tym, że pomagacie ludziom usłyszeć swój głos, przełamać wewnętrzne bariery. Jak się do tego zabrać?

Zacznijmy może od tego, czym śpiew jest. To tak naprawdę szersze pojęcie. Dzisiejsze media postrzegają go wąsko, poprzez opakowanie. Czyli, jak coś się broni na scenie, ekranie, w nagraniach. A śpiew to także potrzeba człowieka. Wielu ludzi ma takie momenty w życiu, że ten śpiew się pojawia. Czy będzie to prysznic, czy wnętrze samochodu w korku. I to jest wspaniałe. Nie potrzebujemy do tego publiczności. Sam mogę być swoją publicznością. Potrzeba użycia głosu po prostu w człowieku się pojawia. Żeby odważyć się go użyć, czasami trzeba wyłączyć ocenę, tego wewnętrznego krytyka.

To nie jest takie proste. Przyznam, że zdarzyło mi się nucić podczas odkurzania. Największą zaletą tego rozwiązania było właśnie to, że nikt mnie nie słyszał.

Myszę, że było w tym coś więcej. Odkurzacz, elektryczna szczoteczka do zębów, ekspres do kawy – takie codzienne przedmioty dają nam dźwięk w tle, ton, który wręcz zachęca do dołączenia. Buczy odkurzacz – używam głosu. Nie potrzebuję mieć do tego szkoły muzycznej. Śpiewanie jest, jak oddychanie, jak każda inna czynność. Dźwięk odkurzacza daje nam bur-

don – innymi słowy stały dźwięk, rodzaj prostego akompaniamentu. Jeszcze lepszy efekt jest, kiedy zamiast odkurzacza, mamy drugiego człowieka...

Co może dać człowiekowi śpiewanie?

Pojawiają się przyjemne wibracje w ciele, wytwarzają się endorfiny. Zaczynamy czuć się lepiej. Ale dzięki śpiewaniu budujemy też pewność siebie. Mogę użyć głosu nie tylko w śpiewie. Np. w kolejce w sklepie, żeby coś komuś głośno, wyraźnie zasygnalizować czy wytlumaczyć. Bo śpiew jest formą mowy. Mam taką teorię: jeśli potrafisz mówić, to potrafisz śpiewać.

Śpiew ma też wymiar grupotwórczy. Kiedy na nasze warsztaty przychodzą nowe osoby, dziwią się czasem – ale wy się tak znacie, jesteście jak rodzina. A okazuje się, że w rzeczywistości po zostali spotkali się miesiąc czy dwa wcześniej. Kiedy z zaangażowaniem podchodzimy do śpiewania, dzieje się magia. Można się otworzyć, odważyć się na więcej.

Czym tak właściwie jest biały śpiew, którego uczycie na warsztatach?

Najprościej chyba wyjaśnić to na przykładzie tęczy. Białe światło, jakbyśmy przepuścili je przez pryzmat, składa się z wielu kolorów. Im ta paleta barw jest pełniejsza, tym bardziej białe otrzymamy światło. Podobnie jak z kolorami, dzieje się z częstotliwościami, tzw. alikwotami.

Im będzie ich więcej, im bardziej pełny będzie dźwięk – tym bliżej „bieli”. Śpiewamy więc jak największym pa-

smem, od niskich częstotliwości do wysokich. „Biały głos” nazywany jest także głosem otwartym. Jest to naturalna emisja głosu, z jaką człowiek się rodzi. Używana jest w muzyce tradycyjnej wielu kultur na całym świecie.

Po jaką muzykę sięgacie na warsztatach?

Śpiewamy na warsztatach różne piosenki. Dead Can Dance też. Po muzykę tradycyjną sięgamy, żeby poczuć, jak to było w czasach, kiedy śpiewano nie po to, żeby występować na scenie, ale dla samej przyjemności śpiewu. Po to, by poczuć melodię, poczuć pieśń w sobie.

Muzyka ludowa powstawała w sposób naturalny. Ludzie odkryli, że pewne dźwięki, wibracje, słowa mają moc sprawczą. Jest to związane z obrzędowością. Kultura tradycyjna w ogóle traktuje śpiew jak użyteczne narzędzie. Kiedy przychodziły trudniejsze momenty w dziejach, śpiew krzepił. Zupełnie nie chodziło o to, by dobrze wypaść.

Na naszych warsztatach śpiewamy w wielogłosie. Takim białym śpiewem, jakim o swoich radościach i smutkach opowiadali nasi przodkowie. Spotkania są raz w tygodniu, w środy przy ul. Kościuszki 35E. Zapraszamy również osoby początkujące.

➤ Więcej na ovo-art.pl

Witold Kozłowski z Fundacji OVO dla Kultury i Edukacji opowiedział nam o białym śpiewie

Jak zazielenić podwórko przy Nowowiejskiej?

To pytanie zadaje mieszkańcom ul. Nowowiejskiej 18–32 Zarząd Zasobu Komunalnego (ZZK). Wejdźcie na stronę konsultacji: www.wroclaw.pl/rozmawia/jak-zaziele-nic-podworko-przy-nowowiejskiej, zapoznajcie się z projektem i wypełnijcie elektroniczny formularz. Jest aktywny do 21.09.

Wybory do Wrocławskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego

Terminarz tegorocznych wyborów do Wrocławskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego na lata 2023–2026 wygląda następująco:

- zgłaszanie kandydatów od 9 do 22 września 2023 r. (przez 14 dni)
- publikacja listy kandydatów organizacji 29 września 2023 r.
- głosowanie w dniach 30 września – 9 października 2023 r. (przez 10 dni)
- publikacja wyników wyborów do 18 października 2023 r.

➤ Więcej na www.wroclaw.pl/rozmawia/ngo-zglaszajcie-kandydatow-wybory-do-wrdpp-2023-2026

Masz do nas sprawę? Napisz list i wrzucić do skrzynki

Dla naszych czytelników, którzy od poczty elektronicznej wolą tradycyjną formę listu, przygotowaliśmy skrzynki pocztowe! Znajdziecie je na stojakach z biuletynem. Na początek w sześciu najpopularniejszych wśród seniorów lokalizacjach w różnych częściach miasta. Nie trzeba naklejać znaczka – list trafi wprost do naszej redakcji.

Redakcja

Aby ułatwić komunikację z tymi czytelnikami biuletynu miejskiego wroclaw.pl, którzy nie korzystają na co dzień z poczty elektronicznej, na wybranych stojakach z naszą gazetą zawieszamy... skrzynki pocztowe.

Można do nich wrzucić list z tematem lub sprawą do redakcji bez naklejania znaczka. Osoby dostarczające biuletyn na stojaki odbiorą pocztę raz w tygodniu i przekażą ją do nas.

Skrzynki pocztowe znajdują się na stojakach w sześciu lokalizacjach we Wrocławiu:

1. przed naszą siedzibą w Agencji Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej na pl. Solnym 14
2. w dyskoncie ALDI przy ul. Powstańców Śląskich 82A
3. w Centrum Handlowym Gaj przy ul. Świeradowskiej 70
4. w Hali Tęcza przy ul. Jerzego Bajana 1

5. w supermarkecie Leclerc przy ul. Zakładowej 2–4

6. w Centrum Handlowym Viktor przy ul. Strzegomskiej 194

Korespondencję można wysłać także:

- pocztą tradycyjną pod adresem Redakcja, pl. Solny 14, 50-062 Wrocław
- e-mail na: biuletyn@araw.pl.

Masz sprawę? Napisz do nas, tak jak ci wygodnie.

OLEKSANDR POLIAKOVSKY

Ulica Zemska idzie do remontu

Zemska to osiedlowa ulica na Nowym Dworze, której dwa krańce łączą się z ulicą Rogowską. Są w niej dziury i łaty. Z pewnością nie jeździ się nią przyjemnie, dlatego trzeba wymienić nawierzchnię. Zajmie się tym Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta. Jego rzecznik Tomasz Jankowski informuje, że z remontem ruszą jeszcze w tym roku. Krótszy fragment Zemskiej znajduje się pomiędzy Rogowską a stacją kolejową Wrocław Nowy Dwór. On nie będzie remontowany, ponieważ tam asfalt jest w lepszym stanie.

Autobusy linii 120 zawieszone 17.09

W niedzielę 17.09 autobusy 120 nie będą kursowały w godz. 8.30–13. Ostatni kurs przed przerwą tego dnia zostanie zrealizowany o godz. 8.10 z Opatowic, a pierwszy po wznowieniu o godz. 13.35. Tymczasowe zawieszenie autobusów 120 ma związek z planowaną imprezą sportową pod nazwą H2O Półmaraton Wrocław. Zawodnicy pobiegą ulicami: Na Niskich Łąkach, Międzyrzeczą i Opatowicką.

Płatny postój na dwóch osiedlach

W poniedziałek 18.09 na osiedlach Powstańców Śląskich i Gajowice zaczną obowiązywać opłaty za parkowanie. ZDiUM wyznaczył płatne miejsca na dwóch ulicach: Zaporoskiej – na odcinku od Grabiszyńskiej do Kruczej, po obu stronach (93 miejsca i 8 maszyn); Szczęśliwej – na odcinku od Zielińskiego do Zaporoskiej, po obu stronach (39 miejsc i dwa parkomaty). Ceny: 3 zł za pierwszą godzinę; 3,10 zł – druga godzina; 3,30 zł – trzecia; 3 zł – czwarta i każda kolejna. Opłaty można uiszczać w parkomatach, aplikacjach mobilnych (AnyPark, SkyCash i mPay) lub blikiem. Zameldowani mieszkańcy mogą kupić abonament w cenie 10 zł za m-c lub 100 zł za rok, np. w biurze obsługi klienta, ul. Długa 49.

Ślęzoujście utrzyma w ryzach Ługowinę

Skończyła się właśnie przebudowa ulicy Ślęzoujście. Z tej okazji 17.09 będzie piknik osiedlowy dla mieszkańców Maślic i Prac Odrzańskich. W kolejnych dniach ulica zostanie otworzona dla kierowców.

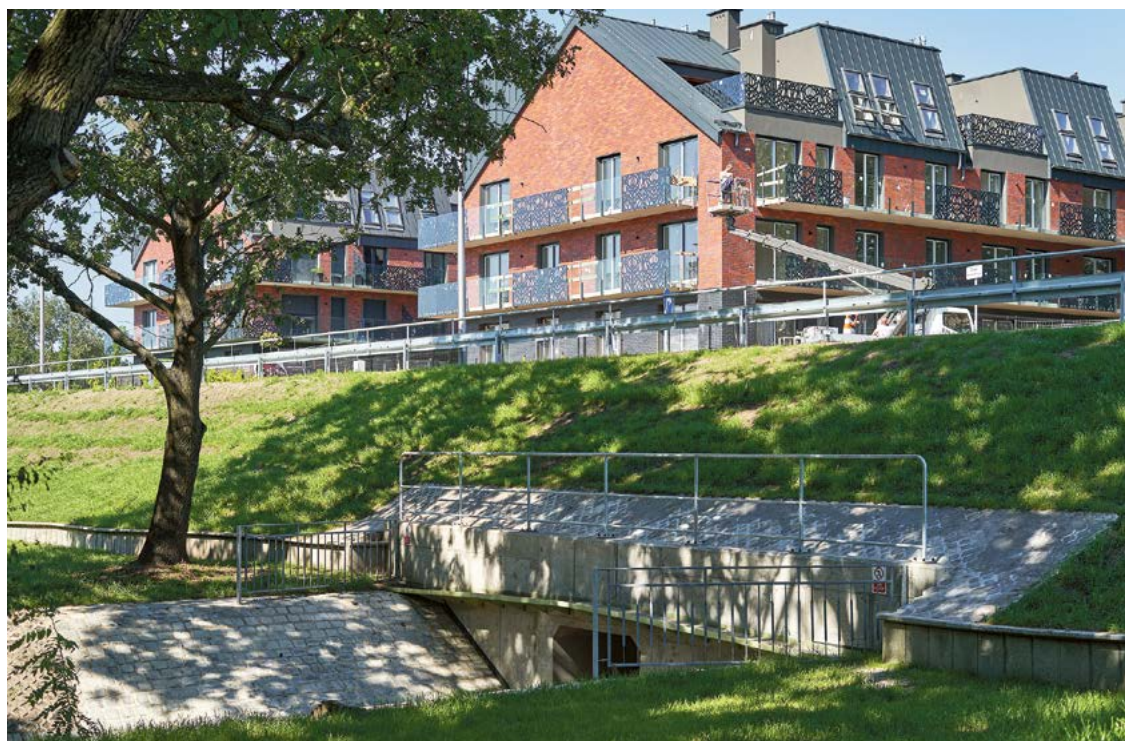
■ Błażej Organisty

Przebudowa Ślęzoujścia, które będzie przejezdne najwcześniej 18.09, polegała na wymianie nawierzchni, ułożeniu chodników i montażu oświetlenia. Obowiązuje tam ograniczenie prędkości do 30 km/h. – Nie traci charakteru rekreacyjnego, a poprawi bezpieczeństwo i komfort wszystkich użytkowników, a w szczególności: rowerzystów, osób starszych, rodziców z dziećmi czy osób z niepełnosprawnościami – mówi Ewa Mazur z Zarządu Dróg i Utrzymania Miasta we Wrocławiu, który prowadził inwestycję.

Jest to ważna inwestycja w kontekście ochrony Maślic. To obszar rozwijający się, gdzie przybywa ludzi i budynków, więc remont był rzeczą niezbędną. Ślęzoujście nie było wałem, lecz drogą, która pełniła funkcję wału przeciwpowodziowego.

Wspólna inwestycja miasta Wrocławia i Wód Polskich

O znaczenie inwestycji zapytaliśmy także Jerzego Weraksę, specjalistę ds. przeciwpowodziowych, który wraz z hydrologiem dr. hab. Czesławem Szczegielniakiem zainicjo-

Ul. Ślęzoujście spełnia teraz funkcję nie tylko drogi, ale też wału p.powodziowego z prawdziwego zdarzenia

wał przed laty modernizację umocnień. – Newralgiczny odcinek, od ul. Potokowej do prawego wału Ługowiny, był najsłabszym ogniwem w łańcuchu. Był zagrożeniem, dlatego jego modernizacja, o którą staraliśmy się długo, jest ważną informacją dla Wrocławia – stwierdził ekspert.

Zdaniem Weraksy ochrona jest teraz bez porównania mocniejsza niż w 1997 roku. – Po kompleksowej modernizacji Wrocławskiego Węzła Wodnego, budowie zbiornika retencyjnego Racibórz Dolny i przebudowie ulicy Ślęzoujście, Wrocław jest dobrze zabezpieczony przed powodzią – podkreśla specjalista.

Urzednicy są pewni, że system ochrony poradzi sobie z wielką wodą podobną do tej, która zniszczyła miasto przed ponad 26 laty. Przebudowa Ślęzoujścia trwała po-

nad rok, kosztowała ok. 12,5 mln zł. Część kwoty – 4 mln zł dały Wody Polskie. Prace wykonywała firma Strabag.

PIKNIK I POTAŃCÓWKA W NDZ. 17.09

Z okazji zakończenia inwestycji ZDiUM, RO Maślice i Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego zapraszają mieszkańców Maślic i Prac Odrzańskich na piknik **w niedzielę 17.09 w godz. 14–20** (przy skrzyżowaniu z Potokową). Organizatorzy szykują różne atrakcje:

- jazda na rolkach przez tor przeszkód,
- warsztaty plastyczne dla dzieci,
- strefa relaksu
- prezentacja zabezpieczeń przeciwpowodziowych na Ługowinie.

Częścią pikniku jest potańcówka w godz. 18–20.

Tramwaj na Maślice o jeden przetarg bliżej

Popowiczanie i nowodworzanie już go mają, teraz czas na maśliczan

Niby tylko ponad 3 km długości, ale to będzie potężna inwestycja. Przetarg na projektowanie budowy został rozstrzygnięty!

■ Robert Migdał

Ofert złożono trzy. Spółka Wrocławskie Inwestycje wybrała tę Wrocławskiego Biura Projektów Drosystem za ponad 3,6 mln zł.

Założenia koncepcyjne zakładają powstanie na trasie 8 par przystanków: ■ na wysokości ul. Goślawickiej, ■ przy AOW, ■ ul. Rędzińskiej, ■ Bogatyńskiej, ■ Brodnickiej, ■ na rozwidleniu ul. Maślickiej i trasy tramwajowej odbijającej w kierunku południowo-zachodnim, ■ przy ul. Suwalskiej i ■ ul. Królewickiej.

To wielkie i skomplikowane zadanie. W planach jest wybudowanie mostu na Ługowinie, nowej sieci podziemnej, ponad 3 km torowiska. Dokładny przebieg trasy poznamy po zakończeniu jej projektowania. Dokumentacja obejmie wiele pozwoleń i uzgodnień, np. decyzję środowiskową czy budowę nowej stacji prostownikowej na Maślicach.

Od momentu podpisania umowy projektant będzie miał na przygotowanie dokumentacji ponad dwa lata. Inwestycja będzie objęta konsultacjami społecznymi.

Plac Nowy Targ zmienia się w zieloną oazę spotkań

Wiosną odkryjemy nową zieloną przestrzeń. Plac Nowy Targ wkrótce przejdzie wielką metamorfozę! Beton ustąpi miejsca zieleni. W czwartek, 7 września, symbolicznie wyjęto tam jedną z betonowych płytek i podpisano umowę z wykonawcą. Prace mają ruszyć na przełomie września i października. Ich koszt to ok. 10 mln zł.

Bartosz Moch

Zamiast betonu, na plac Nowy Targ trafi ponad 63 tysiące roślin. Obecnie rośnie tam 27 drzew i 8 drzew w donicach. Po modernizacji pojawią się: ponad 172 drzewa, 27 tysięcy bylin, 193 paprocie, blisko 13 tysięcy traw, 23 tysiące roślin cebulowych oraz pnącza.

Wielka zielona inwestycja

Wykonawcą prac została firma Rotomat. Rozpoczną się one już na przełomie września i października, a zakończą wiosną 2024 r.

– Zakres prac na Nowym Targu to zerwanie nawierzchni, poprawienie izolacji na istniejącym podziemnym parkingu i diametralna przebudowa placu w miejski park. Tysiące roślin, nowe miejsca do odpoczynku wśród zieleni. To zadania ambitne, którego realizacja bardzo nas cieszy – mówi Robert Kazubowski, prezes firmy Rotomat.

Z uwagi na parking podziemny, na pl. Nowy Targ niezbędna jest częściowa rozbiórka istniejącej nawierzchni z kostki i płyt oraz wykonanie nowych warstw technologicznych, opartych na systemie zielonego dachu.

Na placu nasadzonych zostanie ponad 63 tys. roślin – efekt poznamy wiosną

– To spore wyzwanie, ale wierzymy, że będziemy w stanie zainicjować działania, które pokażą, jak w przyszłości zmieniać takie industrialne przestrzenie – wyjaśnił Jacek Mól, dyrektor Zarządu Zieleni Miejskiej we Wrocławiu.

Nawierzchnia – w zależności od miejsca – zostanie rozebrana na głębokość 35, 45 i 60 cm. Zastąpią

ją nowe warstwy izolacji oraz warstwy drenująco-retencyjne wraz z substratem glebowym. Następnie zostaną wyniesione rabaty na wysokość 25 cm, aby zagwarantować im odpowiednie warunki do rozwoju. Konieczna jest także budowa przyłącza wodociągowego, budowa systemu automatycznego nawadniania, remont elementów małej architektury oraz wyposażenie te-

renu w nowe elementy małej architektury. Na placu zmodernizowane zostanie też oświetlenie, a przy okazji prac elektrycznych utworzone zostaną punkty zasilania pod food trucki. Łącznie przebudowane zostanie ok. 60 procent powierzchni placu.

Nie tylko Nowy Targ

Obecnie priorytetem jest etap pierwszy, czyli wprowadzenie na plac znacznej ilości zieleni. Jako finał prac w kolejnych latach – mając na to odpowiednie środki – możliwa będzie także budowa fontanny. Jeśli zapadnie decyzja o jej budowie, zostanie ogłoszony konkurs na projekt rzeźby, która uzupełni fontannę.

– Długo czekaliśmy na ten moment. Zazielenienie Nowego Targu to niełatwe zadanie. Musimy go projektować w technologii zielonego dachu, ze względu na podziemny parking. To jednak tylko jedno z zadań, które realizujemy. Dziś zazieleniamy pl. Nowy Targ, następnie przyjdzie czas na pl. Wolności i ul. Zamkową. Lista miejsc, które zostaną wzbogacone o więcej zieleni, będzie się tylko wydłużać – zapowiada Katarzyna Szymczak-Pomianowska, dyrektor Departamentu Zrównoważonego Rozwoju UMW.

Już teraz zielone przestrzenie we Wrocławiu to ok. 41,5 proc. powierzchni miasta.

Rozpoczęła się odbudowa kładki św. Antoniego

Gdy w 2022 r. przygotowywano remont kładki św. Antoniego nad fosą, spadł na nią ogromny konar drzewa i zniszczył przeprawę. Właśnie rozpoczęły się prace nad jej odbudową.

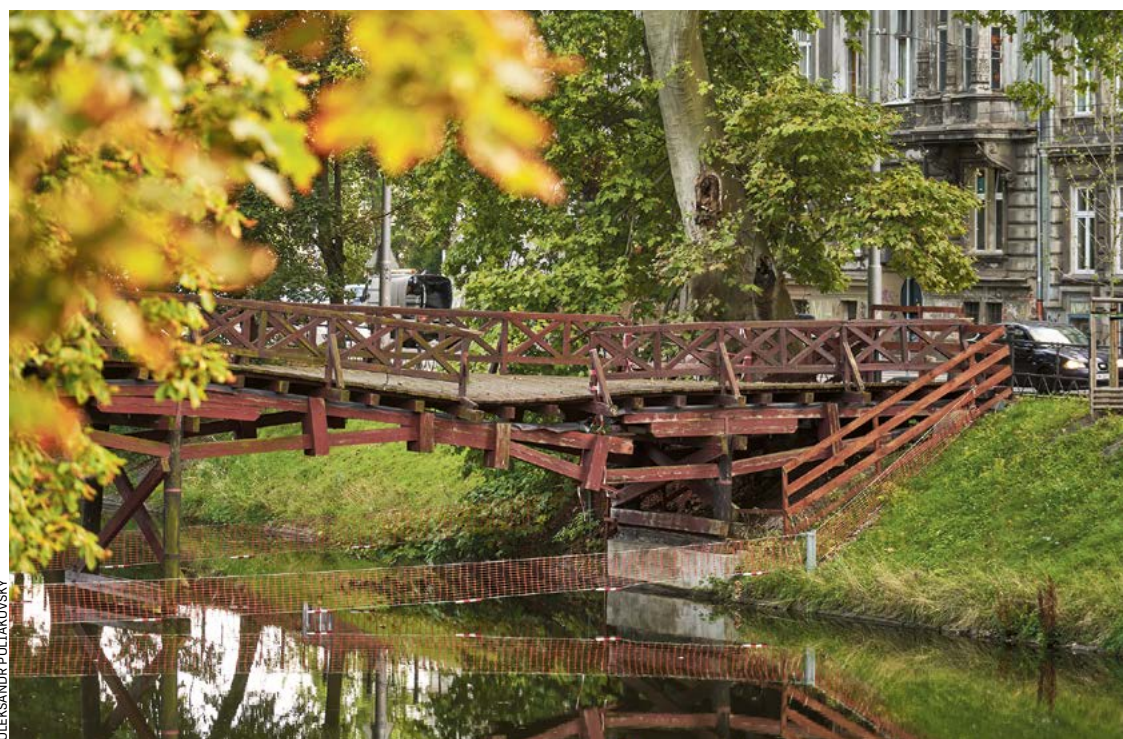
Magdalena Pasiewicz

Pomiędzy Podwalem a ul. Włodkowica rozpoczęły się prace przy odbudowie zabytkowej kładki, która powstała w latach 20. XIX w. Ale zanim przyjdzie odpowiednie drewno, stara przeprawa musi zostać rozebrana, a jej elementy wywiezione. Rozbiórka powinna potrwać ok. dwóch tygodni. Aby zminimalizować utrudnienia w ruchu, wykonawca będzie starał się prowadzić prace wieczorem.

– Podczas wywożenia elementów starej kładki mogą pojawić się chwilowe utrudnienia w ruchu w jej rejonie. Pod koniec września

z punktowymi utrudnieniami będą musieli się też liczyć kierowcy jadący Podwalem w stronę mostu Sikorskiego. Wtedy zaplanowaliśmy budowę pomostu roboczego, na którym będzie pracowała ekipa remontowa z palownicą. Konieczny będzie rozładunek transportu – informuje Tomasz Jankowski, rzecznik prasowy ZDiUM.

Nowa kładka ma być kopią starej. Wykonana zostanie z litego drewna liściastego, zakres prac jest uzgodniony z wojewódzkim konserwatorem zabytków. Na czas prac zabezpieczona zostanie istniejąca zielen, chodzi głównie o drzewa, ich korzenie i pnie. Koszt prac to 2,5 mln zł.

Jeśli wszystko pójdzie zgodnie z planem, to do końca roku zabytkowa przeprawa zostanie odbudowana

Tech Generation: innowacje na Made in Wrocław

Co nakręca wrocławski biznes? Kto chce tego się dowiedzieć, powinien kupić bilet, by posłuchać prelekcji i dyskusji panelowych. Ale obejrzeć wystawę EXPO można już bezpłatnie. Oficjalna część siódmej edycji konferencji Made in Wrocław we wtorek 17 października zacznie się o godz. 9 i potrwa do godz. 16.

Redakcja

W tym roku konferencja Made in Wrocław odbędzie się pod hasłem Tech Generation. – Nie tylko będziemy pokazywać produkty, usługi i innowacje z Wrocławia, ale też rozmawiać o biznesach. O tym, jak dobrze się rozwijają, ale też o tym, jak mogą rozwijać się jeszcze lepiej w przyszłości w aglomeracji wrocławskiej – zapowiada Paulina Muszyńska z Agencji Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej, organizującej wydarzenie.

Program konferencji składa się z trzech bloków tematycznych,

- **TECH GENERATION** – o oprogramowaniu, sztucznej inteligencji (AI), start-upach i funduszach VC;
- **TAKING IT TO THE NEXT LEVEL** – o amerykańskich inwestycjach w regionie i klimacie inwestycyjnym;
- **TRANSFORMING THE WORLD WE KNOW** – o zrównoważonym rozwoju i elektromobilności.

Prelegenci i paneliści skupią się na najważniejszych trendach inwestycyjnych i technologiach, które mogą napędzać wzrost regionu, takich jak software, AI, mikrochipy, elektronika i elektromobilność. Na scenie pojawią się najwybitniej-

Podczas EXPO będzie można zobaczyć najnowsze urządzenia wyprodukowane we Wrocławiu, jak np. roboty

si przedstawiciele polskiego biznesu i największych zagranicznych inwestorów.

Będą to czołowi innowatorzy i menedżerowie najwyższego szczebla z firm, takich jak: Google, 3M, EY, McKinsey, SDZLEGAL Schindhelm, InPost, AI Lab, Mercedes-Benz Manufacturing Poland, BRAND24, Spyrosoft.

Zajrzyj na EXPO

Równolegle do konferencji, we Wrocławskim Centrum Kongresowym przy ul. Wystawowej 1 we wtorek 17.10 w godz. 9–16 będzie czynna wystawa EXPO, w trakcie której będzie można sprawdzić, jakie innowacje są przyszłością Wrocławia. Będzie to okazja do poznania wrocławskich produk-

tów i historii wrocławskich firm, które działają dynamicznie na rynkach krajowych i międzynarodowych. Wstęp wolny na EXPO.

Szansa dla start-upów

W ramach Made in Wrocław 2023 odbędzie się również konkurs dla start-upów. Będzie on okazją do

łączenia start-upów z korporacjami, uczelniami i instytucjami otoczenia biznesu z rynku krajowego i międzynarodowego. Do zdobycia są nowe, perspektywiczne kontakty biznesowe i nagroda finansowa ufundowana przez Wrocławską Radę Przedsiębiorczości.

Startupowcy, którzy chcą wziąć udział w konkursie, muszą zarejestrować się na made-in-wroclaw.pl/techgala, podając dane swojego start-upu i opisując jego działalność. Konieczne jest również załączenie pitch decku, na podstawie którego wybranych zostanie 7 start-upów, które zaprezentują się 17.10 podczas finału konkursu – na pokazanie swojej działalności będą miały 3 minuty.

Finał konkursu odbędzie się na Business Gala & Tech Contest – uroczystej gali zwińczającej konferencję Made in Wrocław, w której weźmie udział 200 osób, m.in. inwestorzy, przedstawiciele start-upów, samorządów, uczelni wyższych i środowiska biznesowego.

➤ **Więcej informacji i bilety na konferencję dostępne:**
www.made-in-wroclaw.pl

Lato z zimą naraz – w aquaparku teraz taniej o 40 zł

We wrześniu aquapark przy ul. Borowskiej obniża ceny dla rodzin

Wrocławski Park Wodny zaprasza dzieci na przedłużenie wakacji, a dorosłych na rozpoczęcie... sezonu grzewczego. Przez cały wrzesień bilet dla rodziny kosztuje nie 199, lecz 159 zł.

Anna Aleksandrowicz

Choć wakacje się skończyły, we wrocławskim aquaparku baseny zewnętrzne są oblegane. Widać sporo osób, które po odbiorze dzieci ze szkół wpadają na długie popołudnie i wczesny wieczór na Borowską. Także licznie odwiedzają aquapark na Brochowie.

– Rozmawiałem z jedną z takich rodzin pod koniec sierpnia. Przyznali ze smutkiem, że odkładali cały rok na wakacje nad Bałtykiem, wydali kilka tysięcy złotych, a w ciągu 10 dni mieli 10 dni deszczu. U nas próbują nadrobić te kompletnie zepsute wakacje, by dzieci miały trochę frajdy. Postanowiliśmy wyjść im naprzeciw

redukując specjalnie dla rodzin ceny we wrześniu – opowiada Grzegorz Kaliszczak, prezes Wrocławskiego Parku Wodnego.

Przez cały wrzesień cena biletu całonocnego dla dwóch dorosłych i dwójki dzieci zostaje obniżona ze 199 na 159 zł.

Choć przed nami jeszcze wiele ciepłych i słonecznych dni, to jesień zbliża się szybkimi krokami. – Dlatego ogłaszamy otwarcie sezonu grzewczego – żartuje prezes Kaliszczak, zapowiadając prapremierowe wydarzenie na Borowskiej: Wielkie Wrocławskie Saunowanie. W weekend 23–24.09 do Wrocławia przyjadą saunamistrzowie z całej Polski,

by poprowadzić autorskie ceremonie saunowe. – Lubię ekstremalne temperatury zarówno te niskie, jak i wysokie. Stawiam na mentol, cytrusy i miętę. Na swoich ceremoniach staram się zapewnić każdemu odpowiednie doznania sensoryczne – mówi saunamistrz z Łodzi Dawid Kalinowski.

Łącznie w czasie weekendu 23. i 24.09 zaprezentuje się aż 45 saunamistrzów. Będą pokazy zachaczające o bieszczadzkie szlaki, ceremonie ze Skandynawii, Turcji, Japonii, związane z motywami filmowymi. Wystarczy wykupić bilet albo karnet do saunarium przy Borowskiej – w cenie jest też wejście na ceremonie.

Tworzywa sztuczne – dwie strony medalu

Ponad 25 tys. ton odpadów z tworzyw sztucznych wygenerowali w ub.r. wrocławianie w swoich domach. Okazuje się, że te tworzywa mają dwa oblicza. Z jednej strony są użyteczne, powszechne i trwałe, a z drugiej rozkładają się w środowisku nawet kilka tysięcy lat.

Michał Sałkowski

Tworzywa sztuczne używane są w codziennym życiu szczególnie w dziedzinie opakowań. Są rzeczywiście trwałe i lekkie, co jest kluczowe w kontekście transportu. Mają jednak ostatnio bardzo złą prasę. Słusznie, choć z dużą dozą niekonsekwencji. Bo czy wśród krytyków nie znajdziemy ludzi korzystających z telefonów, których obudowy wykonane są z tworzyw sztucznych, polimerowych. Na dodatek, ludzi, nierzadko ubranych w odzież z poliestru?

Liczyby po złej stronie mocy

Uczciwie rzecz ujmując, zła prasa tworzyw sztucznych też ma swoje podstawy. Dość powiedzieć, że rocznie do mórz i oceanów trafia nawet 13 milionów ton plastiku. I to, że uderza to w tamtejszą faunę czy florę to jedno. 250 gramów mikropłastiku każdego roku spożywamy my sami – właśnie w rybach czy wodzie.

Recykling na plus

A można inaczej, bo choć plastik trudno się rozkłada, to można go jednak skutecznie poddać recyklingowi. I są na to bardzo namacalne przykłady. Z 600 aluminiowych puszek... można zrobić rower. Natomiast już z trzech – oprawki do okularów. A że aluminium to surowcowo ruda boksytu, to war-

to wiedzieć, że 1 tona złomu aluminiowego pozwala oszczędzić 4 tony boksytu, którego wydobycie jest kosztowne, a same złoża są nieodnawialne. Aluminium można przetwarzać wielokrotnie (tworząc np. kolejne puszkę). A produkcja wtórnego aluminium jest 60 procent tańsza, unika się też wtedy przenikania toksycznych substancji do gleby czy zanieczyszczenia wody.

Natomiast odpady plastikowe można przetworzyć między innymi na folie czy oleje opałowe. Z kolei przetworzone włókna z plastikowych butelek mogą posłużyć jako materiał do stworzenia dywaników samochodowych czy polaru, z którego szyje się ciepłe bluzy. Proporcjonalnie – przetwórczo: z 35 plastikowych butelek powstaje jedna ciepła bluza na zimę.

Problem w recyklingu pojawia się w przypadku opakowań wielomateriałowych – kartonów na sok czy mleko, które stworzone są tak, żeby było trudno je rozdzielić. Zbudowane są oprócz papieru (ok. 60 procent składu), również z alum-

iniem czy powłok ze wspomnianych tworzyw sztucznych.

RECEPTA: wytwarzanie mniejszej liczby odpadów

W całej koncepcji nie chodzi jedynie o doprowadzenie do możliwości przetwarzania, to nierzad-

ko bywa po prostu kosztowne. Zasadza się to także na tym, by produkować zauważalnie mniej śmieci. Zamiast plastikowych butelek postawić na filtrowane, wielokrotnego użytku, na kranówkę. Zamiast jednorazowych zrywek w sklepie (już płatnych), postawić na materiałową torbę, której użyjemy po wielokroć.

ŻÓŁTY POJEMNIK TWORZYWA SZTUCZNE

Co należy wyrzucać?

- zgniecione plastikowe butelki po napojach
- zgniecione i opróżnione kartony po napojach
- opróżnione plastikowe butelki po płynach do mycia naczyń, mydłach, żelach, szamponach itp.
- plastikowe zakrętki, kapsle
- plastikowe torebki, worki, reklamówki i inne plastikowe opakowania
- opróżnione puszkę po napojach, po konserwach
- drobny złom żelaza i metale kolorowe
- plastikowe naczynia i sztucce
- czysty styropian i opakowania styropianowe

Tu nie wyrzucaj:

- ✗ butelek i pojemników z zawartością
- ✗ butelek i pojemników po olejach niespożywczych (chłodniczych, silnikowych)
- ✗ leków, opakowań po lekach
- ✗ butelek po płynach chłodniczych
- ✗ sprzętu AGD i RTV
- ✗ brudnego styropianu i brudnych opakowań styropianowych

AKCJA SEGREGACJA

Koniec zbierania nakrętek

Charytatywne akcje oparte o zbiórki plastikowych nakrętek przestają mieć sens. Od połowy 2024 roku wszystkich producentów w Unii Europejskiej obejmie nakaz przytwierdzania wieczek i nakrętek do butelek czy kartonów. Wszystko po to, by usprawnić komunikację i ujednolicić materiał, z jakiego tworzy się opakowania. Charytatywne zbiórki, choć co do zasady słuszne, były – co warto powiedzieć, średnio efektywne. Żeby sfinansować zakup jednego wózka, należało zebrać kilkadziesiąt ton nakrętek, przy czym jedna tona daje w przybliżeniu pół miliona wieczek. Przyznacie, że można poma-

Czy do brązowego pojemnika można wyrzucać kości bądź ości?

Dr Weronika Urbańska, Wydział Inżynierii Środowiska Politechniki Wrocławskiej:

– Nie, do brązowego pojemnika na bioodpady nie

należy wyrzucać kości ani resztek mięsa, w tym mięsa ryb i ości. Pomimo że resztki mięsa i kości są odpadami produktów spożywczych wyrzucamy je do pojemnika czarnego przeznaczonego na odpady zmieszane. Wynika to z kilku powodów. Pierwszym z nich są względy sanitarne, czyli zapobieganie odorom i potencjalnym zagrożeniom mikrobiologicznym – odpady zmieszane są odbierane częściej niż bioodpady. Ponadto bioodpady przetwarza się w dedykowany do tego sposób zagospodarowania.

We Wrocławiu korzystamy z technologii kompostowania, dzięki czemu uzyskiwany w ten sposób produkt końcowy – kompost może być stosowany np. jako nawóz do naszych upraw w ogrodach czy na działkach. Ekosystem prowadził w ostatnich miesiącach akcję wymiany zużytych elektroodpadów na kompost właśnie.

Niemniej, aby kompost mógł być w ten sposób wykorzystywany, musi spełniać szereg kryteriów formalnoprawnych dotyczących jego parametrów. Z tego względu do procesu kompostowania kierowane są wyłącznie bioodpady pochodzenia roślinnego. Odpady odzwierzęce, w tym kości i resztki mięsa, wymagałyby innych technologii przetwarzania, a więc ich wyrzucanie do brązowego pojemnika mogłoby zanieczyszczyć bioodpady pochodzenia roślinnego i skomplikować proces ich przetwarzania.

Wysiądź z samochodu, oszczędzaj energię

Oszczędzaj energię! – to tegoroczne hasło Europejskiego Tygodnia Mobilności. W tym czasie promowane są inicjatywy, które pokazują, jak dbać o jakość powietrza i ochronę środowiska w mieście. We Wrocławiu z tej okazji Muzyczny Tramwaj przejedzie Trasą Autobusowo-Tramwajową na Nowy Dwór, a rowerowe ślimaki ruszą w kolorowej paradzie, pokonując tor przeszkód, aby dotrzeć do parku Tysiąclecia na finałową Sobotę z Zielonym Wrocławiem.

Agata Zięba

Europejski Tydzień Mobilności organizowany jest co roku **od 16 do 22 września**, a jego stałym punktem jest **Dzień bez samochodu (22 września)**, kiedy to po Wrocławiu można podróżować miejską komunikacją za darmo.

Zrównoważona mobilność to dziś jedno z pojęć wpisujących się na stałe w życie mieszkańców dużych miast. Aby poprawić jakość miejskiego życia, musimy mądrze wybierać sposoby codziennego podróżowania, czyli tak często, jak tylko się da, wybierać inne środki transportu niż samochód. Szczególnie na krótkich dystansach, które dominują w przemieszczaniu się po mieście. W ramach działań na rzecz wprowadzenia zrównoważonej mobilności Wrocław rozwija komunikację miejską – powstała nowa siatka połączeń, a tabor MPK jest stale modernizowany i wyposażany w ekologiczne autobusy i tramwaje.

Wszystko zależy od nas

W tym roku temat przewodni Europejskiego Tygodnia Mobilności to: **Oszczędzaj energię!**. Dlaczego to ważne dla mobilności miejskiej? Bo rosną ceny energii, a obsługa transportu to duża część wydatków miast, po inwazji Rosji na Ukrainę ważne jest też, aby ograniczać zależność od rosyjskiej ropy i przejść na zrównoważone źródła energii. Dodatkowo mamy kryzys klimatyczny i powinniśmy ograniczać emisję dwutlenku węgla.

Co możemy zrobić?

Czy działania pojedynczych osób coś zmie-

nią? Oczywiście! Po prostu zacznij i namów do tego innych.

1 Korzystaj z transportu publicznego. Dzięki autobusom można ograniczyć poziom emisji i zużycie energii, zwłaszcza gdy są zasilane jej czystymi źródłami.

2 Poruszaj się aktywnie! W obszarze miejskim dystans do 5 km można pokonać pieszo lub rowerem. Oszczędzisz energię, a jednocześnie zadbasz o swoje zdrowie fizyczne i psychiczne.

3 Poczuj wolność, poruszając się bez samochodu: czy możesz pracować a

W ubiegłym roku Sobota z Zielonym Wrocławiem odbyła się w parku Zachodnim

z domu, kupować w lokalnych sklepach, podróżować wspólnie ze znajomymi jednym autem? Jeśli tak – zrób to.

4 A jeśli nie masz samochodu, to jedź rowerem! Ograniczenie prędkości o 10 km/h może zmniejszyć rachunek za paliwo nawet o 250 zł rocznie.

Wrocław łączy

– Europejski Tydzień Mobilności to doskonała okazja, aby spróbować czegoś innego i przesiąść się z samochodu na rower, hulajnogę czy do komunikacji zbiorowej. Nowe linie tramwajowe, rozbudowywana sieć tras rowerowych, to wszystko sprawia, że podróż autem przestaje być opłacalna zarówno finansowo, jak i czasowo. Poza udziałem Wrocławia w obchodach Europejskiego

Tygodnia Mobilności organizujemy również jesienne kampanie promujące aktywną mobilność. Od 7 września uczniowie i przedszkolaki biorą udział w kampanii Rowerowy Maj DOGRYWKĄ, a już w październiku zaprosimy dorosłych mieszkańców naszego miasta do rywalizacji rowerowej W Kółko Kręcę – mówi Monika Kozłowska-Swięconek, dyrektorka Biura Zrównoważonej Mobilności UMW.

Z okazji Europejskiego Tygodnia Mobilności Fundacja Przyjaźni Sztuka Edukacja oraz Fundacja ART JTM i partnerzy w ramach dofinansowania ze środków gminy przygotowały warsztaty, wydarzenia artystyczne, kulturalne i społeczne.

W sobotę 23 września na pikniku z Zielonym Wrocławiem nastąpi kulminacja atrakcji! Po TAT kursować będzie Muzyczny Tramwaj, działaniom towarzyszyć będzie

Tramek – muppet, który pokaże, jak łatwo i przyjemnie być mobilnym! Park Tysiąclecia na cały dzień stanie się miejscem pikniku rodzinnego z warsztatami, spacerem sąsiedzkim, grą miejską i występami na scenie. Wydarzenie rozpocznie Parada ślimaków. Organizatorzy zapraszają na nią dzieci na rowerach. Start o godz. 12 pod CK Wrocław Zachód, ul. Chociebuska 4/6. Każdy uczestnik otrzyma tatuaż ze ślimakiem oraz ozdoby na rower. Będą flagi i transparenty oraz hymn parady.

Na pikniku będzie można poznać ekologiczne miejskie projekty, odebrać skrzydło kwiaty w zamian za elektroodpady, wziąć udział w działaniach zabaw i warsztatów. A także powalczyć o nagrody – upominki w kole fortuny czy hulajnogę elektryczną i rower w konkursie głównym z wiedzy ekologicznej.

PROGRAM EUROPEJSKIEGO TYGODNIA MOBILNOŚCI WE WROCŁAWIU

9-22.09

Warsztaty w szkołach z zakresu edukacji globalnej i zrównoważonej mobilności.

16.09

Warsztat animacji poklatkowej „Droga malucha” dla dzieci w wie-

ku 7-12 lat – dzieci, korzystając z profesjonalnego sprzętu, wprawia w ruch papierowe rowery, hulajnogi i nowodworski tramwaj.

Przygotują film animowany o swojej drodze do szkoły, przedszkola, miejscach, które codziennie mijają.

18-22.09

Miejska Gra Terenowa dla dzieci, młodzieży oraz ich rodzin – zapisy i mapki z zadaniami do pobrania na stronie artjtm.com oraz w lokalnych punktach. Finał oraz rozdanie nagród podczas Soboty z Zielonym Wrocławiem.

18 i 21.09

Warsztaty dla seniorów „Mobilni senior” – grupa seniorów zajmie się mapowaniem najbliższej przestrzeni pod kątem szlaków, którymi poruszają się po osiedlu. Zaznaczą ścieżki i stacje rowerowe, podjadą dla wózków. Seniorzy nauczą się korzystać z rowerów miejskich. Zapisy w Centrum Kultury Wrocław-Zachód, ckwz.pl.

22.09

Debata „Mobilni i zrównoważeni”. Wyjściem do dyskusji będą fragmenty wywiadów przeprowadzonych z mieszkańcami Nowego Dworu na temat transportu miejskiego. Podczas spotkania odbędzie się premiera spotu „Jak skutecznie dojechać?” oraz pokaz efektów warsztatów animacji poklatkowej dla dzieci. Miejska Biblioteka Publiczna filia nr 22, ul. Chociebuska 8/10, godz. 17-19, bez zapisów.

Rejsy po Odrze przyjaznymi środowiskami łodziami ukazujące piękno Wrocławia od strony rzeki w godz. 15-18, bulwar Piotra Włostowica, przystań City Boats.

23.09

Zwiedzanie rowerowe miasta z przewodnikiem – ukazanie zalet komunikacji rowerowej, godz. 14, start: plac Solny.

Przejazd pojazdami elektrycznymi typu melex po Starym Mieście i Ostrowie Tumskim, godz. 14-30, start: plac Solny.

Wypożyczanie kajaków w godz. 10-14, Odra Centrum, Wybrzeże Juliusza Słowackiego 5B, w tym dniu na hasło: Europejski Tydzień Mobilności 2023.

Udostępnianie rowerów połączone z akcją zachęcającą kierowców pojazdów mechanicznych do zamiany czterech kółek – szczegóły znajdują się na stronie Przedstawicielstwa Regionalnego Komisji Europejskiej we Wrocławiu.

Sobota z Zielonym Wrocławiem – plenerowe, rodzinne wydarzenie, podczas którego odbędzie się szereg działań edukacyjnych i promocyjnych z zakresu zrównoważonej mobilności, park Tysiąclecia, godz. 12-17.

W programie między innymi:

- ✗ rowerowa parada dzieci i młodzieży „Ślimaki przodem”,
- ✗ spacer sąsiedzki,
- ✗ warsztaty teatralne i plastyczne,
- ✗ wielkoformatowa gra planszowa,
- ✗ warsztat tworzenia kolorowych akcesoriów rowerowych,
- ✗ stoisko Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej we Wrocławiu: warsztaty praktycznych umiejętności serwisowania roweru bez specjalistycznego sprzętu, konkurs wiedzy o Europejskim Tygodniu Mobilności z nagrodami, projekcja filmu związanego z Europejskim Tygodniem Mobilności.

Europejski Tydzień Mobilności 16-23.09.23

Pchli targ na Ptasiej

Lubisz szperać wśród stosów książek, oglądać talerze i wazoniki w stylu retro, szukać niebanalnych przedmiotów z duszą? A może masz do sprzedania coś, co mogłoby się stać skarbem dla innych? W każdą drugą sobotę miesiąca w godz. 8-13 zaglądaj na Pchli targ na Ptasiej! Zaczynając od września, widzimy się na targowisku u zbiegu ulic Ptasiej i Sroczej 16.09 (edycja specjalna podczas Mocy Nadodrza). Udział w Pchlim targu jest bezpłatny, zarówno dla odwiedzających, jak i dla osób, które chcą się na nim wystawić. Nie obowiązują zapisy, przyjdź, wystaw się i daj przedmiotom drugie życie!

Spacer przyrodniczy

Centrum Kultury Wrocław – Zachód zaprasza 16 września na wędrowkę po zielonym Nowym Dworze. Start o godz. 11, zbiórka przed wejściem do centrum przy ul. Chociebuskiej 4-6. W planie m.in. szukanie urokliwych ogródków przybłokowych, które powstały z inicjatywy mieszkańców, rozmowy o współczesnych trendach pielęgnacji zieleni dostosowanych do zmian klimatycznych, miejskich standardach ochrony drzew i krzewów i o tym, jak wyobrażamy sobie lepszą wersję zieleni na osiedlu: może balkonowe ogrody warzywne i otwarte ogrody społeczne? Wstęp wolny.

Stwórz ogród marzeń

Jeśli szukasz pięknych i zdrowych roślin do swojego ogrodu, to jest to doskonała okazja, aby zdobyć je w atrakcyjnych cenach. 17 września o godz. 9 Ogród Botaniczny Uniwersytetu Wrocławskiego organizuje wyprzedaż nadwyżek ogrodowych, która obejmuje szeroki wybór roślin gruntowych. Wszystkie rośliny są starannie wyselekcjonowane i odznaczają się dużą jakością. Jak zapewniają organizatorzy, możesz mieć pewność, że będą one doskonale rosły i ozdabiać twój ogród przez wiele kolejnych sezonów.

PRZEDMIEŚCIE ŚWIDNICKIE

Wymieniamy śmieci na książki – dołącz do akcji

Wrocław po raz kolejny włącza się do akcji „Książka za worek śmieci”. 16 września odbędzie się wielkie sprzątanie terenów zielonych przy ul. Tęczowej. Wystarczy się zarejestrować i przyjść na miejsce zbiórki.

Paulina Czarnota

„Książka za worek śmieci” to społeczna akcja sprzątania świata zainicjowana w 2019 roku przez Annę Jaklewicz, podróżniczkę i edukatorkę. Uczestnicy sprzątają tereny zielone, które z powodu zaśmiecenia wymagają interwencji. W ramach podziękowania zarejestrowani otrzymują książki.

16 września akcja „Książka za worek śmieci” organizowana jest we wszystkich województwach Polski. Po raz kolejny odbędzie się we Wrocławiu, gdzie w ubiegłym roku 60 ochotników zebrało 150 worków śmieci. Rejestracja na wydarzenie już trwa. Książki czekają na pierwszych 50 dorosłych osób. Uczestnikami wydarzenia mogą być osoby

W ubiegłym roku podczas akcji sprzątania we Wrocławiu 60 uczestników zebrało 150 worków śmieci

doroste. Dzieci i młodzież mogą wziąć udział w akcji wyłącznie pod opieką rodziców lub opiekunów prawnych. Dla nich także przewidziana jest dodatkowa, limitowana pula książek. We Wrocławiu będą sprzątane tereny zielone przy ul. Tęczowej. Zbiórka w sobotę, 16

września o godz. 10 za parkingiem na końcu ul. Tęczowej. Więcej na ksiazkazaworeksmieci.pl.

– Akcja odbywa się tam, gdzie jest taka potrzeba oraz gdzie znajdą partnerów chętnych do współpracy. Wierzę, że w ten sposób

uczymy zaangażowania, dbania o wspólną przestrzeń, wrażliwości na przyrodę, ale też współpracy. Dla mnie ważne jest, że w naszej akcji łączymy w słusznej sprawie aktywistów, urzędników, prywatne firmy i zwykłych mieszkańców – mówi Anna Jaklewicz.

KARŁOWICE-RÓŻANKA

Mamy w mieście życzliwy mural: Nasze MAKi

Nasze MAKi to ogólnopolska kampania społeczno-edukacyjna, która nagłaśnia potrzebę równości pomiędzy kobietami i mężczyznami. W ramach projektu na ścianie budynku przy ul. Boya-Żeleńskiego 74 powstał nowy mural. Jego wykonawcą jest firma Wallart.

Autorem muralu jest Andrzej Tylkowski, znany z kreacji Dnia Życzliwości

Mirosława Kuczkowska

Jakie jest przesłanie rysunku? Może i mężczyźni są z Marsa, a kobiety z Wenus, ale oboje powinni wreszcie zejść na Ziemię i współpracować. Przypomina, że kobiety i mężczyźni zajmują równoważne miejsce w społeczeństwie. Na kolorowej ścianie widzimy, jak na tandemie jedzie para. Kobieta siedzi z przodu z rozwianymi włosami. Odwraca się do tyłu, by podać mężczyźnie nadgryzione zielone jabłko, on sięga po nie. Oboje się uśmiechają. Na błękitnym tle widać zarys panoramy Wrocławia. Można rozpoznać Ostrów Tumski i Halę Stulecia. Wokół rośnie mnóstwo maków.

We Wrocławiu jest wiele murali wykonanych na budynkach miejskich,

prywatnych albo należących do spółdzielni. Budynek przy ul. Boya-Żeleńskiego należy do miasta, dlatego agencja, która współtworzy kampanię Nasze MAKi, zwróciła się do spółki Wrocławskie Mieszkania z propozycją namalowania muralu, i dostała zgodę.

Aby na ścianie budynku namalować mural, trzeba mieć zgodę właściciela nieruchomości. Jeśli budynek należy do miasta, to wtedy pytanie w sprawie powstania muralu należy kierować do Zarządu Zasobu Komunalnego lub spółki Wrocławskie Mieszkania. Decyzja konsultowana jest z Koordynatorem Plastycznym Wystrój Miasta, Konserwatorem Zabytków, jeśli nieruchomość jest wpisana do Rejestru Zabytków lub znajduje się w Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Wrocławia.

Paste(love) budynki Wrocławia na plakatach Malwy

Sedesowce, Solpol, Hala Stulecia, Hotel Monopol, Sky Tower, Kredka i Ołówek, a nawet Hutmen. Te ikoniczne dla Wrocławia budynki znajdziecie na plakatach i pocztówkach zaprojektowanych przez Malwę Domaradzką. Prace stały się absolutnym hitem, na targach designu i przez internet kupują je zarówno wrocławianie, jak i turyści.

Magdalena Talik

Na pomysł serii z perłami architektury Wrocławia Malwa Domaradzka wpadła przez przypadek. Zaczęło się od tematu zadanego w Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta – Święto Wrocławia.

– Z tej okazji studenci zawsze projektują plakaty, ale co roku pojawiają się na nich te same motywy i tego chciałam uniknąć. Stwierdziłam, że sięgnę do najnowszych budynków w mieście, które mają fajną minimalistyczną formę i ciekawy kształt, znaczenie miał też kadr – od początku musiały być pionowe – opowiada.

Pastelowy Wrocław

Wszystko dzięki temu, że na studiach pracowała w drukarni internetowej jako graficzka. Nauczyła się tam techniki druku, sprawdziła wiele jej możliwości, zamawiała dla siebie pierwsze wydruki. Zwiększyła nakłady, kiedy okazało się, że z biegiem czasu jej prace podobają się kupującym. Wtedy też zdecydowała, że będzie się utrzymywała z wykonywania ilustracji. Projektowanie swoich wrocławskich plakatów zaczęła od szukania zdjęć konkretnych

Na plakacie wykonanym na zajęcia znalazło się kilka budynków, które potem graficzka rozdzieliła. Teraz każdy możemy kupić na osobnym wydruku

budynków. Do dziś korzysta albo z tych znalezionych w internecie, albo z własnych.

Projekt plakatu powstaje w całości w komputerze – trzeba odrysować całą bryłę, wykreślić ją, od początku założyć kolorystykę, w której powstaną elementy poszczególnych budynków. Nie spodziewamy się jednak, że zobaczymy Sedesowce, Galerowiec przy Powstańców Śląskich czy Hotel Monopol w kolorach rzeczywistych. Artystka przeźornie postawiła na pastele, które nawet kanciastym bryłom nadają miękkość, a przy tym

sprawiła, że nie wyglądają sztucznie. – Na targach designu kupujący często mi mówią, że moja wersja budynku jest zdecydowanie bardziej radosna i atrakcyjna niż oryginał, zwłaszcza że niektóre bloki czy biurowce są mocno brutalistyczne, surowe – wyjaśnia Malwa Domaradzka.

Pamięta, kiedy w jednym z Sedesowców oglądała mieszkanie na wynajem i okazało się jednak w pewnym stopniu rozczarujące, bo zimne, nieprzystępne. – Ja staram się ocieplić wizerunek tych budynków – żartuje graficzka.

Solpol tylko na plakacie

Sporą popularnością cieszą się Sedesowce, bloki Kredka i Ołówek, Hala Stulecia, Renoma, a od niedawna również Solpol. Malwa postanowiła uwiecznić dom towarowy projektu Wojciecha Jazębka chwilę przed tym, zanim zapałała decyzją

o jego wyburzeniu. – Trafiłam w dziesiątkę, a ten plakat przysporzył mi wielu zwolenników, którzy byli fanami Solpolu albo ogólnie niestandardowej architektury lat 90. – tłumaczy artystka.

Dotychczas portretowała głównie wrocławskie budynki, ale ostatnio pojawiły się też propozycje z innych miast – warszawskie osiedle Ruda, poznański budynek Bałtyk, katowickie osiedle Walentego, w planach jest Gdańsk. Pomyśły podpowiadają klienci, którzy marzą, aby sprawić sobie niedrogi plakat, który ozdobi mieszkanie. Niektórzy kupują wydruki z konkretnym budynkiem, bo dobrze go wspominają, inni, bo chcieliby coś designerskiego na pamiątkę. Oprócz plakatów z budynkami Wrocławia jest też opcja kupienia pocztówek, na które stać dosłownie każdego.

Graficzka w świecie tatuażu

– Próbowałam pracy jako grafik komputerowy w korporacji, ale zaczęłam się tam męczyć. Odkryłam, że aby być blisko rysowania

i grafiki, mogę po prostu wykonywać tatuaże. Teraz wciąż doskonalam swój warsztat tatuażystki – opowiada wrocławianka.

W MaLo Tattoo Studio przy ul. Kazimierza Wielkiego tworzy wzory na skórze klientów od 2022 roku. Odpowiadają jej elastyczne godziny pracy, wciąż szuka nowych motywów. Zachwyca się tradycyjnymi tatuażami japońskimi, kocha ilustracje, które często kryją fantastyczne historie, stara się też opowiadać w swoich tatuażach.

Za sprawą nowej pasji wróciła też, w większym zakresie niż w ostatnich latach, do grafiki warsztatowej. Teraz marzy o własnej pracowni.

Prace Malwy obejrzyjcie na: Instagramie **malwa_studio** (głównie wzory tatuaży) oraz na FB: **MALWA studio** (głównie wrocławskie budynki). Plakaty można zakupić na targach designu we Wrocławiu (kilka razy w roku), w MaLo Tattoo Studio (ul. Kazimierza Wielkiego 27) oraz przez stronę Pakamera.

Malwa Domaradzka

Osiedle w skrócie

Gorrrące rytmy i moc in-nych atrakcji. W sobotę 2.09 na terenie rekreacyjnym przy ul. Tymiankowej 3 zagrał Jose Torres z zespołem Havana Dreams. Dzięki animacjom tanecznym prowadzonym przez Izabelę Torres tańczono nie tylko na scenie.

Wydarzenie odbyło się w ramach festynu osiedlowego zorganizowanego przez Radę Osiedla Lipa Piotrowska i Stowarzyszenie Kulturalne Bez Ciśnienia. – Publiczność dopisała i wszystko udało się znakomicie – powiedział nam przewodniczący zarządu osiedla Bernard Słapa.

Tymiankowa Biblioteka. Filia nr 15 MBP, czyli „Tymiankowa Biblioteka” przy ul. Tymiankowej 3 ma dopiero 6 lat, ale jej zbiory już teraz są imponujące: to prawie dziesięć tysięcy pozycji dla wszystkich grup wiekowych! Od wiosny tego roku przy bibliotece działa Dyskusyjny Klub Książki. Placówka organizuje także lekcje i wycieczki biblioteczne, Plenery Bocianie (w pobliżu znajdują się aż dwa gniazda bocianie!) i zajęcia dla dzieci z okolicznych przedszkoli i żłobków.

– Poza literaturą piękną, literaturą faktu w bibliotece czekają na czytelników także książki na temat arteterapii, biblioterapii, psychoterapii, hipoterapii oraz hortyterapii (rehabilitacja poprzez kontakt z roślinami) – mówi kierowniczka Beata Kryg.

Ławeczka dla mieszkańca. Na osiedlu Lipa Piotrowska przy ul. Waniliowej i Cynamonowej pojawiły się ostatnio nowe ławki. Powstały w ramach programu Ławeczka dla Mieszkańca, który zakłada, że ławki są ustawiane tam, gdzie żyją sobie mieszkańcy (pod warunkiem że teren należy do miasta). Jak informuje Zielony Wrocław, podobne wnioski zostały w tym roku zaakceptowane w 23 lokalizacjach.

Cynamonowa napędowa inwestycji

Budowa nowoczesnej szkoły wraz z przedszkolem przy ul. Cynamonowej, nowe drogi, zielona pętla przy ul. Kminkowej to tylko część zmian na osiedlu Lipa Piotrowska.

Redakcja

Powstający przy ul. Cynamonowej 40 nowoczesny Zespół Szkolno-Przedszkolny to nie tylko największe przedsięwzięcie na osiedlu, ale także najdroższa inwestycja edukacyjna w historii Wrocławia. Jej koszt to prawie 87 mln zł. Do szkoły i przedszkola będą chodzić dzieci nie tylko z Lipy Piotrowskiej, ale także z Widawy i innych pobliskich osiedli.

1000 uczniów i 200 smyków

W SP przewidziano miejsca dla tysiąca uczniów, którzy będą się uczyć w 32 klimatyzowanych salach. Będą tu też cztery sale komputerowe, dwie sale do nauki języków obcych, liczne pracownie, a także trzy świetlice, biblioteka z czytelnią oraz kuchnia i jadalnia. Uczniowie będą także korzystać z dużej sali gimnastycznej (350 mkw.), a także z sali do gimnastyki korekcyjnej.

W części przedszkolnej będzie 8 sal dla 200 dzieci. Przy trzech z nich, tych przeznaczonych dla najmłodszych dzieci, zaplanowano pomieszczenia do leżakowania. Nie zabraknie także sali rekreacyjnej, gabinetu logopedy, toalety z przewijakiem dla niemowląt.

Dużo zieleni i ekorozwiązania

Przy budynkach będzie boisko wielofunkcyjne do gier zespołowych i piłki nożnej, a także bieżnia i skocznia do skoku w dal. Zaplanowano także place zabaw i ogród. Dzieci będą się uczyć i bawić wśród zieleni: przybędzie aż 248 drzew.

Zaplanowano także parking z 52 miejscami i stojakami na 200 rowerów. Obiekt będzie ekologiczny: pojawią się tu zielone dachy, instalacje: fotowoltaiczna, do zagospodarowania wód opadowych i do odzysku ciepła.

Wszystkie inwestycje znajdziesz na: www.wroclaw.pl/inwestycje-wroclaw

Już bliżej

Prace przebiegają zgodnie z harmonogramem. Zakończenie planowane jest na połowę 2024 r. – Prace związane z pokryciem dachów wykonanych z papy termozgrzewalnej są już zakończone, podobnie jak zielony dach nad przedszkolem. Gotowe są elewacje całego obiektu, jeszcze bez tynku mozaikowego i obudowy z barwionej płyty włók-

nowo-cementowej – wylicza Tomasz Jankowski z Zarządu Inwestycji Miejskich.

Nowe drogi

Na osiedlu Lipa Piotrowska i na sąsiedniej Widawie trwa budowa dróg w okolicy nowej szkoły. Powstanie tam łącznie 900 metrów jezdni.

ni, 740 m ścieżek dla pieszych i rowerzystów oraz 160 m chodnika. Koszt: 16 mln zł. Zakończenie budowy jest planowane na rok 2024.

W 2019 roku zakończyła się przebudowa ul. Lawendowej. Przybyło też 19 latarni i cztery progi zwalniające. Rok później, w 2020 roku wybudowano brakujący odcinek drogi wzdłuż AOW między ul. Pełczyńską i ul. Miętową (ul. Meliorancka). Pojawiły się chodniki i lampy uliczne.

Lipa coraz bardziej zielona

W 2020 roku został zagospodarowany teren wokół pętli autobusowej przy ul. Kminkowej. Powstały też chodniki i ławki. Koszt: 862 tys. zł. Projekt został sfinansowany w ramach WBO. Rok później, w 2021 zakończył się II etap inwestycji – budowa chodnika o nawierzchni mineralnej oraz założenie łąki kwietnej. Koszt: prawie 50 tys. zł.

Bez ciśnienia, ale z pomysłem i energią

Nie ma Lipy bez kultury – taką nazwę nosił projekt Stowarzyszenia Kulturalnego Bez Ciśnienia, którego wielki finał odbył się w lipcu – z warsztatami cyrkowymi dla dzieci.

Na co dzień stowarzyszenie prowadzi stretching, zumbę, jogę, gry planszówkowe, warsztaty ceramiczne. – Chcielibyśmy dołączyć do grona Centrów Aktywności Lokalnej – nie kryje Mariusz Zawadzki, prezes stowarzyszenia.

– Otrzymaliśmy środki z gminy Wrocław na dostosowanie obiektu przy ul. Tymiankowej 3 dla osób z niepełnosprawnościami. Remont powinien zakończyć się w październiku.

Rada osiedla

Przewodniczący Zarządu Osiedla Lipa Piotrowska **Bernard Słapa** zaprasza mieszkańców na dyskusje z radnymi.

Radni są do dyspozycji mieszkańców w każdy drugi poniedziałek miesiąca od godz. 19 do godz. 20 w siedzibie Rady Osiedla Lipa Piotrowska przy ul. Tymiankowej 3.

KOMUNIKACJA MIEJSKA

105, 108, 111, 143, 244

Sport i rekreacja

W 2019 roku zagospodarowany został teren stadionu sportowego przy ul. Kominiarskiej 68 (koszt: 215 tys. zł), a w 2021 zakończyły się kolejne etapy tworzenia w ramach WBO Strefy Rekreacji Tymiankowa.

Boiska i alejki kompleksu sportowo-rekreacyjnego zostały oświetlone, pojawił się szalek i przybyło zieleni (koszt: ponad 800 tys. zł).

W 2021 wykonano też bezpieczną nawierzchnię syntetyczną przy zestawie urządzeń sprawnościowych do kalisteniki (koszt: 130 tys. zł). W tym samym roku zakończyły się prace rewitalizacyjne na terenie Muzeum Militarnego przy ul. Pełczyńskiej (koszt: prawie 68 tys. zł).

Strażnik osiedlowy

Na osiedlu Lipa Piotrowska nie ma w tej chwili strażnika osiedlowego, ale to nie znaczy, że nie można tam liczyć na pomoc Straży Miejskiej Wrocławia.

Jeśli potrzebna jest interwencja (na przykład w sprawie złe zaparkowanego pojazdu albo pomocy osobie w kryzysie bezdomności), można zadzwonić do dyżurnego Straży Miejskiej Wrocławia pod numer **986**.

Pod ten sam numer należy dzwonić także w sprawach wymagających pilnej interwencji. Dyżur jest pełniony całą dobę.

Jeden dzielnicowy

Osiedle Lipa Piotrowska to rejon działania komisariatu Wrocław-Psie Pole.

Dzielnicowy tego osiedla to sierż. szt. **Sebastian Borczyk**, tel. **696 455 571**, e-mail: dzielnicowy.psie-pole9@wroclaw.wr.policja.gov.pl.

Do dzielnicowego można zgłaszać przypadki picia alkoholu w miejscach objętych zakazem, zaśmiecania terenu albo zakłócania porządku publicznego czy parkowania pojazdów w sposób utrudniający ruch pieszych.

W sprawach nagłych należy dzwonić pod działający całą dobę numer alarmowy 112.

W następnym odcinku – Kuźniki

Wrocław: bądźmy aktywni bez względu na wiek

Aktywni, pełni energii i mają wysokie, potrzebne na rynku pracy kwalifikacje. Są także dojrzałymi społecznie, dysponują bezcennym doświadczeniem nabytym po 35 latach pracy i preferują zawodową stabilizację. Dlaczego ich nie zatrudnić? Wrocław jest miastem starającym się zabezpieczyć potrzeby mieszkańców w każdym wieku.

Paulina Czarnota

W obecnej sytuacji na rynku pracy, nad którym ciąży widmo demograficznej destabilizacji, osoby w wieku 50+ oraz zabezpieczeni finansowo seniorzy, sprawni, aktywni społecznie i chętni do podjęcia pracy, powinni być cennym nabytkiem dla każdego pracodawcy. Czy są? Bywa różnie.

Zmiany na rynku pracy

Pamiętajmy, że polskie społeczeństwo się starzeje i warto – a nawet trzeba – się do tego przygotować. Z prognoz demograficznych GUS wynika, że w Polsce w roku 2050 udział osób w wieku produkcyjnym wyniesie 57 proc., w wieku powyżej 65 lat – aż 37,1 proc., a przedprodukcyjnym zaledwie 11 proc.

– Wpłynie to w ogromnym stopniu na rynek pracy, zmiany strukturalne w poszczególnych sektorach gospodarki, a także zmiany mentalnościowe. To, co dziś jest odczuwalne na rynku pracy, w kolejnych latach stanie się dotkliwie. Rozwój gospodarczy miast będzie zależał od kondycji i aktywności grupy w wieku dojrzałym i bardzo dojrzałym – zwraca uwagę Małgorzata Golak, dyrektor Biura Rozwoju Gospodarczego UMW.

Wiedza i doświadczenie osób dojrzałych są niezbędne w budowaniu silnego miasta, wsparcie ich jest konieczne

Niska stopa zatrudnienia w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym powoduje poważne skutki gospodarcze i społeczne. Brak pracy wiąże się ze społeczną marginalizacją i prowadzi do wykluczenia w wymiarach materialnym i społecznym. Konsekwencje społecznego wykluczenia seniorów ponosi całe społeczeństwo, nie mogąc

korzystać z ich potencjału, wiedzy i doświadczeń oraz – w przypadku osób 50+ – finansując świadczenia społeczne. Wrocław jest przeciw wszelkim wykluczeniom.

Warsztaty dla seniorów

Wspierając rozwój gospodarczy Wrocławia oraz potrzeby dojrz

łych mieszkańców miasta, Biuro Rozwoju Gospodarczego UM we współpracy z Wrocławskim Centrum Seniora prowadzą Akademię Dojrzałej Przedsiębiorczości, w ramach której organizowane są bezpłatne warsztaty i spotkania z ekspertami na temat aktywności gospodarczej seniorów, w tym uruchomienia i prowadzenia dzia-

łalności nierejestrowej, senioralnych fundacji i stowarzyszeń, a także inspirowanie do aktywności zawodowej za pośrednictwem portalu flexi.pl. To platforma z ofertami pracy dla seniorów oraz bazą doświadczonych specjalistów, w której każdy może opublikować swoje CV lub anons dotyczący poszukiwania pracy do wykorzystania przez działy rekrutacji firm poszukujących pracowników.

Konkurs – Dobre Moce

Wrocławskie Centrum Seniora chce wyróżnić przedsiębiorców, którzy podejmują konkretne inicjatywy, programy wspierające pracowników w wieku 60+, a także prowadzą inne działania prosenioralne i integrujące, związane z zarządzaniem międzypokoleniowym lub mają plany i cele dotyczące rozwoju tych obszarów.

WCRS zaprasza wszystkich przedsiębiorców, którzy dostrzegają i doceniają wiedzę, doświadczenie i kompetencje pracowników w wieku senioralnym do udziału w ogólnopolskim konkursie **Dobre Moce – przedsiębiorcy przyjaźni Silversom**. Można się zgłaszać do 30 września br. Stawką jest tytuł „Przedsiębiorcy przyjaznego Silversom”.

Ratownicy medyczni mają swoje mistrzostwa

Od 13 do 15 września odbędą się we Wrocławiu Mistrzostwa Polski w Ratownictwie Medycznym. Starannie przemyślane scenariusze konkurencji nie tylko sprawdzają wiedzę i umiejętności uczestników, ale także uczą stosowania prawidłowych procedur z wykorzystaniem nowoczesnego sprzętu medycznego.

W Mistrzostwach Polski w Ratownictwie Medycznym we Wrocławiu weźmie udział około 350 osób

Redakcja

Mistrzostwa są także doskonałą okazją do wspólnych ćwiczeń i wymiany doświadczeń ze służbami, takimi jak: policja, straż pożarna czy społeczne organizacje wspierające system Państwowego Ratownictwa Medycznego. Oprócz zadań praktycznych w planie są też prezentacje tematyczne i szkolenia z dziedziny medycyny ratunkowej.

W mistrzostwach weźmie udział ok. 350 osób. Będą to Zespoły Ratownictwa Medycznego z Polski, a także z Ukrainy, sędziowie, pozoranci, podmioty współpracujące z Pogotowiem Ratunkowym we Wrocławiu oraz zaproszeni goście i media. Każda z załóg będzie mu-

siła stawić czoła przygotowanym zadaniom, których scenariusze zostaną napisane przez specjalistów z dziedziny ratownictwa medycznego i medycyny ratunkowej (lekarzy, pielęgniarzy systemu, ratowników medycznych). Dodatkowo przedstawiciele czołowych firm z branży medycznej zaprezentują najnowszy sprzęt wykorzystywany w ratownictwie medycznym.

Celem mistrzostw jest stałe podnoszenie kwalifikacji personelu medycznego i popularyzacja standardów opieki medycznej w ratownictwie medycznym, a także rywalizacja w sportowym duchu między najlepszymi zespołami ratownictwa medycznego z całego kraju.

Obrazy Beksińskiego ożyją w Hali Stulecia

Obrazy Zdzisława Beksińskiego poruszane przez sztuczną inteligencję i wyrażone muzyką na żywo? To możliwe! Spektakl Beksiński.Live, inspirowany malarstwem artysty, będzie można zobaczyć 6 listopada we Wrocławiu. Ruszyła już sprzedaż biletów.

Blazej Organisty

Beksiński.Live to spektakl multimedialny, w którym twórczość cyfrowa łączy się z muzyką na żywo i malarstwem Zdzisława Beksińskiego. Zaplanowane są trzy pokazy: 6.11 we Wrocławiu (godz. 20 w Hali Stulecia, ul. Wystawowa 1), 8.11 w Warszawie i 1.12 w Katowicach. Bilety można już kupić na stronie wroc.city/BiletyBeksinski.

Wypadkowa trzech nurtów

Autorami warstwy muzycznej są Michał Wasilewski oraz Wishlake (Kamil Zawisłak), którzy zaprosili do spektaklu reprezentantów polskiej sceny. Ich nazwiska mają ujawnić się wkrótce. – Teksty, aranżacje wokalne i melodyka piosenek w naszym projekcie to wypadkowa trzech silnie oddziałujących nurtów – przede wszystkim tajemniczych, chłodnych beatów Michała Wasilewskiego, niedopowiedzianych i nieskończone głębokich i wieloznacznych obrazów Beksińskiego oraz w końcu, własnych doświadczeń i przemyśleń – mówi Wishlake.

Michał Wasilewski to założyciel elektronicznego zespołu XXA-NAXX. Przygotowując muzykę do spektaklu, używał narzędzia zwanego pixelsynth, przy po-

Muzyka na żywo i... ożywione obrazy Zdzisława Beksińskiego zobaczymy 6 listopada w Hali Stulecia

mocy którego zamienił obrazy na dźwięk. – Twórczość Beksińskiego pokochałem od pierwszego wejrzenia. Dla mnie są to rzeczy monumentalne, wykraczające poza możliwości przeciętnej wyobraźni. Postanowiłem więc stworzyć utwory inspirowane obrazami mistrza – napisał w mediach społecznościowych.

Animacje przygotował z kolei Mariusz Kulma. Przy pomocy sztucznej inteligencji przetworzył

dzieła artysty w ruchome grafiki. – Zdzisław Beksiński zawsze przesunął granice swojego medium, a teraz, z pomocą AI, organizatorzy postanowili kontynuować tę misję, sięgając po nowe środki wyrazu – czytamy w opisie spektaklu.

W Sanoku i... Wrocławiu

Organizatorami Beksiński.Live są agencje Live2Listen oraz Endorfina Events. Spektakl po-

wstaje we współpracy z Muzeum Historycznym w Sanoku, które prowadzi galerię Zdzisława Beksińskiego. Jej zbiory liczą około 600 prac.

Prace Beksińskiego są też w zbiorach Muzeum Narodowego we Wrocławiu, któremu artysta podarował większość swoich fotografii.

➤ Więcej na halastulecia.pl/wydarzenie/beksinski-live/

Rzeźby Myronowej w Fine Art Gallery

Tych rzeźb nie przegapicie. Więcej, zakochacie się w nich od pierwszego wejrzenia. Do 30 listopada cudowne ceramiczne dzieła ukraińsko-polskiej artystki Janiny Myronowej obejrzymy w Fine Art Gallery na wystawie „W pogoni za marzeniami”.

Magdalena Talik

Ostatnich kilka lat to intensywny okres w życiu Myronowej, pochodzącej z Doniecka, ale od lat mieszkającej we Wrocławiu ceramiczki. Od 8 miesięcy jest na Archie Bray Foundation for the Ceramic Arts w stolicy Montany, mieście Helena. To najważniejsze centrum rezydencyjne dla ceramików w USA. Do końca rezydencji pozostało wrocławiance jeszcze kilkanaście miesięcy, a w międzyczasie przeleciała do ukochanego Wrocławia.

Ceramiczne cuda od Myronowej kupiła nawet Katarzyna Nosowska

Tu, w Fine Art Gallery przy ul. Powstańców Śląskich 144 – jedynej galerii, w której obejrzyć można wyłącznie dzieła ceramiczne, do 30 li-

stopada obejrzymy prace Janiny Myronowej z ostatnich kilku lat, które spędziła na wielu rezydencjach – w Międzynarodowym Centrum Ceramiki Guldagergaard w Skalskor (Dania), w Lefebvre & Fils w Wersalu (Francja), w Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku, w Manufakturze Majoliki w Karlsruhe (Niemcy), w Międzynarodowej Pracowni Ceramicznej w Kecskemet (Węgry).

Kuratorką wystawy jest Bożena Sacharczuk, prof. Wrocławskiej ASP w katedrze ceramiki na Wydziale Ceramiki i Szkła. Wybrane rzeźby będzie można kupić.

Wrzesień w CK Wrocław Zachód

Centra kultury ruszają po wakacjach. W CK Wrocław Zachód (ul. Chociebuska 4/6) zaczęły się zapisy na nowe zajęcia w sezonie 2023/2024. Każdy znajdzie coś dla siebie, od maluszków po seniorów. **Szczegółowa oferta zajęć na ckwz.pl.** Ponadto w programie na wrzesień: film „Indiana Jones i Artefakt Przeznaczenia” (17.09, godz. 17), Rodzinny dziedziniec (30.09, godz. 16-19). A w październiku koncert Marka Dyjaka z zespołem. Więcej na stronie centrum.

Mydło i Powidło w Agorze

Centrum Kultury Agora (ul. Serbska 5a) zaprasza na bezpłatne warsztaty dla dorosłych oraz młodzieży powyżej 15. roku życia zainteresowanych ekologią, zielarstwem, aromaterapią, tworzeniem naturalnych kosmetyków, konfitur i chemii gospodarczej. Poprowadzi je Cecylia Kowalik – chemik i zielarka. Wstęp wolny! Wystarczy się zapisać: manufaktura.zielarki@gmail.com. W programie: Spacer ziołowy i dzikie konfitury (16.09, godz. 13-17), Balsamy i kremy do ciała (27.09, godz. 17-19), Mydło sodowe (4.10, godz. 17-20), Mydło potasowe (11.10, godz. 17-20), Aromaterapia (18.10, godz. 17-19). **Więcej na www.ckagora.pl.**

Koncert Zespołu Pieśni i Tańca Śląsk

W piątek, 15 września, w Hali Stulecia (ul. Wystawowa 1) o godz. 18 rozpocznie się wielki koncert jubileuszowy Zespołu Pieśni i Tańca Śląsk „A to Polska właśnie”. Droga do dzisiejszej wielkości zespołu rozpoczęła się 1 lipca 1953 roku, a więc 70 lat temu. Obecnie ponadstuosobowy skład artystyczny obejmuje chór, balet i orkiestrę. „Śląsk” odwiedził 44 kraje na 5 kontynentach, dał ponad 8 tysięcy koncertów dla ponad 26 mln widzów. **Szczegóły i bilety na stronie www.zespolslask.pl.**

Набір на навчання за українською програмою

Продовжено набір на навчання для підлітків віком 13-18 років, які навчаються онлайн в Україні та проживають у Вроцлаві! Всього відкрито шість класів, в яких може навчатися 12 дітей. Уроки проходять під пильним наглядом міжкультурних асистентів. Участь у проєкті безкоштовна!

Світлана Кучеренко

Центри дистанційного навчання працюють у трьох молодіжних будинках культури та двох початкових школах. У кожному з цих закладів один із класів присвячений дітям українських біженців, які навчаються дистанційно за українською програмою з 8 до 14 години. Кожен учень має необхідне обладнання, а саме персональний ноутбук та навушники. Окрім цього, заняття в центрах дає змогу учням знайти нових друзів, а ще цікаво та з користю проводити дозвілля.

Для кого цей проєкт?

Для дітей віком від 13 до 18 років, які прибули до Польщі після 24.02.2022, мають номер PESEL та онлайн здобувають базову середню освіту в українських закладах.

Як записатися до Центрів дистанційного навчання?

Щоб зарезервувати місце в Центрі дистанційного навчання, не-

Центр дистанційного навчання для дітей українських біженців продовжує набір на навчання

обхідно заповнити форму (bitly.pl/O7bro). Після реєстрації координатор зв'яжеться з вами та запросить на організаційну зустріч.

Навчання відбувається в наступних місцях:

- ul. Jedności Narodowej 117
- ul. Dubois 5
- ul. Zemska 16a
- ul. Powstańców Śl. 190
- ul. Komuny Paryskiej 36-38

Протягом навчального року українські школярі також братимуть участь у додаткових заняттях з польської та англійської мови. Але це ще не все. – Будуть також спортивні та театральні заняття, а також

тренінги з ведення домашнього бюджету. Ми також організуватимемо періодичні зустрічі та святкування, а також експрес-курси по Вроцлаву, – розповідає Анна Яремчук, координатор Центру дистанційного навчання у Вроцлаві.

За словами організаторів, вони хочуть зробити вільний час учнів якомога привабливішим і створити найкращі умови для навчання.

Участь у заняттях є безкоштовною.

– Я щаслива, що цього року також можу приїхати до Центру і спілкуватися онлайн з викладачами з України. Ми дуже хочемо навчитися якомога більше, бо знаємо, наскільки важливою є освіта. У нас також будуть численні позакласні та інтеграційні заходи, що є для нас додатковою привабливістю та підтримкою», – говорить Евеліна Архипова, учениця Центру дистанційного навчання у Вроцлаві.

Вроцлавський посібник для учнів та опікунів

У школах Вроцлава пролунав перший дзвоник, а разом з ним до класів прийшли нові учні. Щороку до польських шкіл приєднуються учні-іноземці, які борються з мовним бар'єром і потрапляють у абсолютно нове шкільне середовище. Щоб учням та їхнім опікунам було легше розпочати новий навчальний рік, Вроцлавський центр соціального розвитку (WCRS) підготував третє видання «Шкільного стартового пакету».

Олександра Косьор

Якщо ви колись замислювалися, що таке «światlica», «legitymacja szkolna» чи як зв'язатися з вчителями – ця публікація для вас. Посібник «Шкільний стартовий пакет» містить ключову інформацію про систему освіти та поради щодо того, як полегшити дитині процес адаптації у новій школі.

Публікація складається з двох частин. Перша адресована батькам та опікунам, а друга безпосередньо учням. Посередині є

словничок корисних шкільних термінів і зразки шаблонів для спілкування між батьками та школою, наприклад згода брати участь у позакласних заходах або причина відсутності.

Це третє видання нашої брошури. Її оновлено останніми новинами про освіту в школах Вроцлава. Посібник створений у

співпраці з Департаментом освіти міста Вроцлава.

Як отримати посібник? Це легко! Перейдіть на сторінку www.wielokultury.wroclaw.pl/szkolny-pakiet-startowy/ – де ви знайдете останнє видання брошури. Також можна відвідати Przejście Dialogu (вул. Świdnicka 19), де ви знайдете QR-коди з доступом до публікації. Нагадуємо, що під час візиту ви можете скористатися консультаціями WroMigrant для мігранток та мігрантів, а також ознайомитися з програмою заходів у Переході Діалогу.

З посібником українські діти ліпше зорієнтуються у польських школах

WROMIGRANT
пункт інформації для мігрантів та біженців у Вроцлаві

Безкоштовні консультації,
тренінги та інформаційні зустрічі

Прийди!

Перехід Діалогу,
вул. Świdnicka 19,
Вроцлав

Зателефонуй!

+ 48 735 969 992
+ 48 538 579 555
+ 48 71 772 49 50

Напиши!

wromigrant@wcrs.pl

Вподобай!

[@wromigrant](https://www.facebook.com/wromigrant)

PL / UA / EN / BY / RU

To jest jego największy sukces w karierze

19-lletni Michał Rańda, syn wicemistrza olimpijskiego Pawła Rańdy, ostatnio zdobył pierwsze w karierze złoto młodzieżowych mistrzostw Europy w wioślarstwie w niemieckim Krefeld. Jak się czuje po sukcesie i jakie ma dalsze plany? Opowiada o tym Bartoszowi Mochowi.

Emocje po zdobyciu młodzieżowego mistrzostwa Europy już opadły?

Michał Rańda: – Powoli opadają, choć wciąż dociera do mnie, co udało nam się osiągnąć razem z Bartkiem Bartkowskim, Kubą Woźniakiem i Igorem Czekanowiczem. To mój pierwszy krążek w zawodach międzynarodowych i największy sukces w 4-letniej karierze! W 2022 r. zdobyłem jeszcze 5. miejsce na mistrzostwach świata juniorów. A poza tym osiągałem dobre wyniki na krajowym podwórku, jak mistrzostwo Polski na jedyne i czwórcie podwójnej juniorów oraz halowe mistrzostwo na ergometrze wioślarskim. Jednak trudno to wszystko porównać ze złotem mistrzostw Europy.

– Nazwisko nie ciąży, jestem bardzo dumny, że mogę kontynuować rodzinną tradycję – mówi Michał Rańda

Był pan zaskoczony, że udało się zwyciężyć w finale?

W trakcie wyścigu czuliśmy, że jesteśmy szybcy i będziemy się liczyć w walce o medal. Podbudowało nas też to, że w przedbiegu wygraliśmy z niemiecką osadą, a Niemcy zazwyczaj stanowią trzon. Czuliśmy się „na medal”, a że wyszło złoto, to tym lepiej (śmiech). Bieg był bardzo równy, przez 2 km jechaliśmy w czubie ze Szwajcarami

i Litwinami. W drugiej części przyspieszyliśmy, udało się zbudować przewagę i utrzymać ją. Na mecie odeszło całe zmęczenie, była tylko wielka radość.

Jakie są pana najbliższe plany?

Pod koniec października mamy regaty w Poznaniu – będzie to zamknięcie sezonu. Po drodze jeszcze regaty w Bydgoszczy (tzw. Wielka

Wioślarska). Potem nadejdą już przygotowania do przyszłorocznego sezonu, w którym chcę też zacząć startować w zawodach seniorskich. Mam dopiero 19 lat i jeszcze trzy lata mogę rywalizować z młodzieżowcami. Ale pomału trzeba wchodzić na wyższy poziom. Poza tym ostatnio zdałem maturę. Teraz przede mną prawdopodobnie wyjazd do Stanów Zjednoczonych na

studia sportowe. Czekam jeszcze na potwierdzenie wyników rekrutacji.

Przyszły sezon to rok olimpijski...

Tak, choć w moim przypadku raczej nie ma szans na wyjazd do Paryża. Ale może uda się pojechać na igrzyska do Los Angeles w 2028 r. To jest mój cel! Mój tata był wicemistrzem olimpijskim, więc mam o co walczyć i co pobijać (śmiech).

Piłka uliczna zagości 15.09 we Wrocławiu

Dwa równoległe turnieje, trzy dni rywalizacji, kilkanaście czołowych ekip męskich i żeńskich na świecie – Wrocław CUP 2023, czyli Międzynarodowe Mistrzostwa Polski w Piłce Nożnej Ulicznej Osób Bezdomnych startują 15 września na placu Wolności.

Michał Sałkowski

Wrześniowe zawody są drugim co do wielkości turniejem piłki ulicznej po mistrzostwach świata.

Lipcowa rywalizacja toczyła się w Sacramento, Polacy zajęli dziewiąte miejsce, triumfowało Chile, przed Meksykiem, który jest najbardziej utytułowaną ka-

drą w tym sporcie, wielokrotny triumfator zawodów o randze mistrzowskiej. Co więcej, żeńska ekipa z tego kraju to aktualne mistrzyni świata. Oba zespoły pojawią się we Wrocławiu.

– W 13. edycji Wrocław CUP rozegrane zostaną równoległe dwa turnieje. W żeńskim udział wezmą drużyny narodowe z Francji, Bułgarii, Meksyku, Polski i dwie drużyny lokalne. Natomiast w kategorii mężczyzn o Puchar powalczą drużyny z Norwegii, Belgii, Niemiec, Czech, Węgier, Litwy, Austrii, Włoch, Irlandii, Kirgistanu, Meksyku, reprezentacja Polski, a także wicemistrz Polski – Brat Albert z Wrocławia i Mistrz – Hostel Dębowiec. Pojawi się także drużyna Przyjaciół oraz drużyna reprezentantów Uchodźców z Ukrainy – mówi Maciej Gudra, organizator imprezy.

To zawody z udziałem pań i panów dotkniętych kryzysem bezdomności, które jednocześnie mają swój mocny lokalny akcent. Wpisują się bowiem w obchody 40-lecia Koła Wrocławskiego Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta, niezmiennie pomagającego osobom bez dachu nad głową. Sport z kolei jest dla nich trampoliną dla powrotu do społeczeństwa, pomaga w pokonaniu nałogów czy mierzenia się ze skomplikowaną przeszłością. Polacy na wspomnianych na początku mistrzostwach świata zdobyli już 5 medali – dwa srebrne i trzy brązowe. Start turnieju pod Patronatem Prezydenta Miasta Wrocławia już w piątek, 15 września, o godz. 13, rywalizacja w tym dniu potrwa do 18. Z kolei w sobotę i w niedzielę zmagania na placu Wolności obejrzymy już od godz. 9. Wstęp wolny. Emocje gwarantowane.

Faworytem Wrocław CUP 2023 są Meksykanie. Jak wypadną Polacy?

Tydzień w skrócie

DZIECI NA STADIONIE w czasie spotkania piłkarskiego Śląska Wrocław z Piastem Gliwice (23.09, godz. 15). Klub przygotowuje specjalną akcję na meczową sobotę. Skierowana jest do dzieci i młodzieży do lat 18, do klubów, placówek edukacyjnych i opiekuńczych, akademii, gmin i miast partnerskich. Śląsk ma bezpłatne wejściówki na sektor D dla grup, liczących minimum 10 osób. Zgłoszenia przyjmowane są do wtorku, 19 września, do godziny 12 na adres: wks@slaskwroclaw.pl.

Betard Sparta jest w finale żużlowej PGE Ekstraligi. Wrocławianie pokonali w rewanżu ekipę FOR NATURE SOLUTIONS Apator Toruń 51:39. Najwięcej oczek dla Sparty wykręcili Dan Bewley 12 i Bartłomiej Kowalski 11, dla Apatora najlepiej punktowali Emil Sajfutdinow i Patryk Dudek – po 13 oczek. Betard Sparta Wrocław w finale zmierzy się z Platinum Motorem Lublin, który bez problemu w dwumeczu odprawił Tauron Włoczek Częstochowa. Pierwszy mecz o złoto już 17 września.

WYDARZENIA SPORTOWE

piłka nożna

PKO Bank Polski Ekstraklasa (8. kolejka), 15.09, godz. 18, Stadion Cracovii, **Puszcza Niepołomice – Śląsk Wrocław** (Canal+ Sport3)

koszykówka

VI Memoriał Adama Wójcika (I dzień), 12.09, godz. 16, Hala Orbita, **King Szczecin – BC Prometey** (Ukraina)

VI Memoriał Adama Wójcika (I dzień), 12.09, godz. 19, Hala Orbita, **WKS Śląsk Wrocław – Hapoel Tel Awiw** (Izrael)

VI Memoriał Adama Wójcika (II dzień), 13.09, godz. 16, Hala Orbita, **King Szczecin – Hapoel Tel Awiw** (Izrael)

VI Memoriał Adama Wójcika (II dzień), 13.09, godz. 19, Hala Orbita, **WKS Śląsk Wrocław – BC Prometey** (Ukraina)

Wrocław Stand-up Festival 16.09 w Hali Stulecia

Komediowa forma artystyczna, jaką jest stand-up, od kilku lat cieszy się w naszym kraju ogromną popularnością. A gdy w jednym miejscu i czasie można zobaczyć kilku różnych jej przedstawicieli, widownia zawsze dopisuje. Dlatego trasa Please, Stand-up! zaprasza do naszego miasta na Wrocław Stand-up Festival™ 2023. Już

16 września w Hali Stulecia, ul. Wystawowa 1, wystąpi czołówka polskich komików. Na scenie pojawią się: Kacper Rutkowski, Adam Van Bendler, Rafał Rutek Rutkowski, Błażej Krajewski, Wioletta Walaszczyk, Czarek Sikora, Tomek Kołdecki, Darek Gadowski i Falcon1. Przygotujcie się na porcję dobrego humoru. Otwarcie bram o godz. 19. Start wydarzenia o godz. 20. Bilety w cenie od 89 do 199 zł do nabycia w serwisie biletomat.pl.

Bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia

Numer ratunkowy: **112**
Pogotowie Ratunkowe: **999**
Policja: **997**
Straż Pożarna: **998**
Straż Miejska: **986**
Centrum Powiadamiania Ratunkowego WOPR (nr ratunkowy nad wodą): **601 100 100**
Centrum Zarządzania Kryzysowego: **71 770 22 22**

Telefony awaryjne

(bezpłatne, czynne całą dobę)
Pogotowie energetyczne: **991**
Pogotowie gazowe: **992**
Pogotowie ciepłownicze: **993**
Pogotowie wodno-kanalizacyjne: **994**

Infolinie

Centrum Informacji Turystycznej: **71 344 31 11** (pn.-pt. 9.00-19.00)
Punkt Informacji dla Obcokrajowców: **71 772 49 50** (pn.-pt. 9.00-16.00)
Wsparcie osób z niepełnosprawnościami: **71 777 89 61** (Biuro Wrocław Bez Barier, pn.-pt. 7.45-15.45)
Infolinia Urzędu Miejskiego Wrocławia: **71 777 77 77** (pn.-pt. 8.00-18.00)

Ważne telefony – inne

Zgłoś dym ze spalania odpadów: **986** (całodobowo) lub **71 310 06 46** (pn.-pt. 7.00-14.00)
Zgłoś chore lub ranne dzikie zwierzę: **71 770 22 22** (całodobowo) lub **71 799 67 00** (pn.-pt. 7.45-15.45)
Zgłoś bezpańskiego psa lub kota: **986** (całodobowo) lub **71 362 56 74** (pn., śr., czw., pt. 9.00-16.30, wt. 9.00-18.30, sb., nd. 9.00-15.00)
Zgłoś awarię do ZdiUM: **71 376 00 22, 19501** (całodobowo)
Centrum Obsługi Klienta MPWiK: **71 34 09 655** (pn.-pt. 8.00-15.00, śr. 8.00-17.00)
Biuro Obsługi Pasażera MPK: **71 30 85 030** (pn.-pt. 7.00-21.00)
Miejskie Biuro Rzeczy Znalezionej: **71 376 08 96** (pn.-pt. 8.00-14.00, śr. 8.30-16.00)
Miejski Rzecznik Konsumentów: **71 777 79 02** (pn.-pt. 7.45-15.45)
Taxi Senior: **794 123 124**
Telefon Zaufania MOPS: **512 198 939**

Napisz do nas!

REDAKCJA

pl. Solny 14, 50-062, Wrocław,
www.wroclaw.pl,
e-mail: biuletyn@araw.pl

Redaktor naczelna

Anna Aleksandrowicz

Redaktor wydania

Paulina Czarnota

DRUK

AGORA
ul. Daniszewska 27
03-230 Warszawa

WYDAWCA

Gmina Wrocław

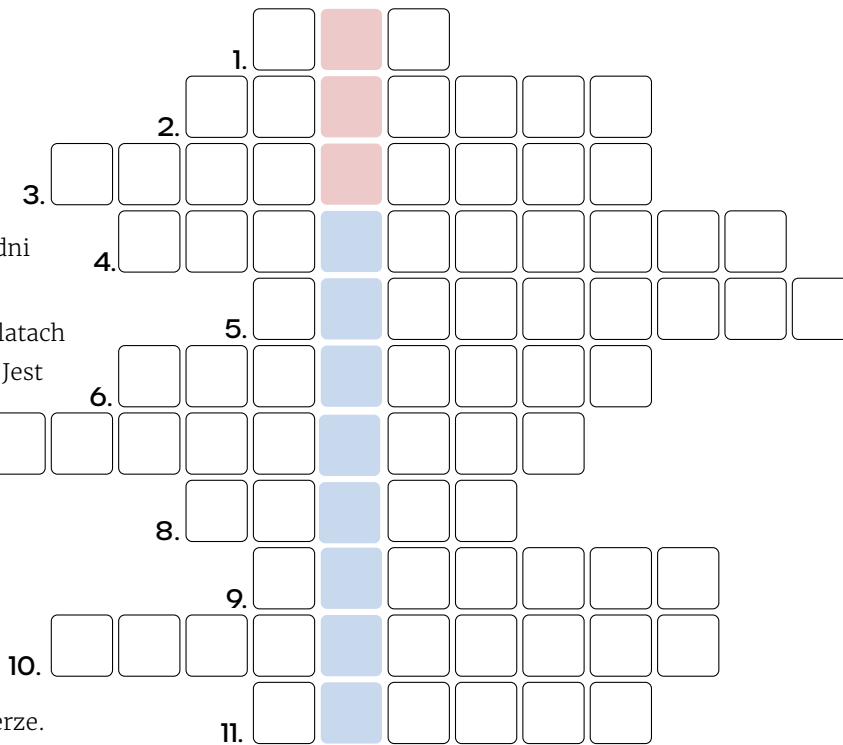
Targi Dobry Design w Concordia Design 16-17.09

Wszystko zaczęło się w 2014 roku, kiedy odbyła się pierwsza edycja targów. Teraz najciekawsze polskie marki i najnowsze trendy – słowem same przyjemności – znów zagospodzą we Wrocławiu. I to w samym sercu miasta na Wyspie Słodowej w pięknym budynku Concordia Design w weekend 16 i 17 września. Będzie moda, czyli

najnowsze kolekcje, ceramika użytkowa i dekoracyjna, biżuteria złota, srebrna i z kamieniami szlachetnymi. Ponadto oryginalne ilustracje i plakaty, książki dla dorosłych i dla dzieci, dekoracje do domu: lampy, lustra czy tekstylia, a także kosmetyki i świece sojowe. W sumie ponad 80 wystawców z całej Polski. Wstęp bezpłatny. Wydarzenie odbywa się w sobotę w godz. 11-19 i w niedzielę od godz. 11 do godz. 18.

KRZYŻÓWKA NUMERU 148

- Skrótowa nazwa Trasy Autobusowo-Tramwajowej na Nowy Dwór.
- Imię wieszczki, który ma swój tramwaj.
- Spacerowa nad Odrą.
- Część roweru, która ułatwia pokonywanie wzniesień.
- Miejsce dla miłośników hulajnóg i deskorolek w zajezdni przy ul. Legnickiej.
- Oznaczenie tramwaju elektrycznego wytwarzanego w latach 1898–1903 i eksploatowanego w Berlinie i Wrocławiu. Jest nim np. tramwaj Jaś i Małgosia.
- Ogród w centrum z zabytkową karuzelą.
- W mieście jest zielonym schronieniem dla małych zwierząt i owadów.
- Partyzantów lub Polskie.
- Park z pomnikiem Chopina.
- Imię wrocławskiego krasnoludka, który jeździ na rowerze.

Aby wygrać jedną z trzech nagród, wystarczy wysłać hasło z krzyżówki SMS-em pod numer **664 072 606**. Koszt jednego SMS-a wg

taryfy operatora. W treści należy wpisać numer biuletynu i po kropce prawidłową odpowiedź. W tym numerze będzie to **148.HA-SŁO** (słowo HA-SŁO należy zastąpić rozwiązaniem krzyżówki). Na odpowiedź czekamy

do **20 września 2023 r. do godz. 20**. Trzech zwycięzców wylosujemy zgodnie z regulaminem spośród autorów prawidłowych odpowiedzi do **27 września** br. Skontaktujemy się z nimi w ciągu trzech dni roboczych z numeru telefonu 71 776 71 00.

UWAGA! Według regulaminu nagrodę można wygrać raz na 12 miesięcy. W tym wydaniu do zdobycia

są: bluza z herbem, workoplecak z herbem, bidon i torba płócienna. Zwycięzcy z nr. 146 (hasło: Szkoła czeka) to: panie Joanna (bluza), pani Natalia (workoplecak) i Katarzyna (torba i bidon). Gratulujemy!

➤ **Regulamin i RODO**
www.wroclaw.pl/biuletyn/#konkurs